

2. Sociální vývoj

Zaměstnanost, ekonomická aktivita

Údaje o ekonomické aktivitě populace jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil

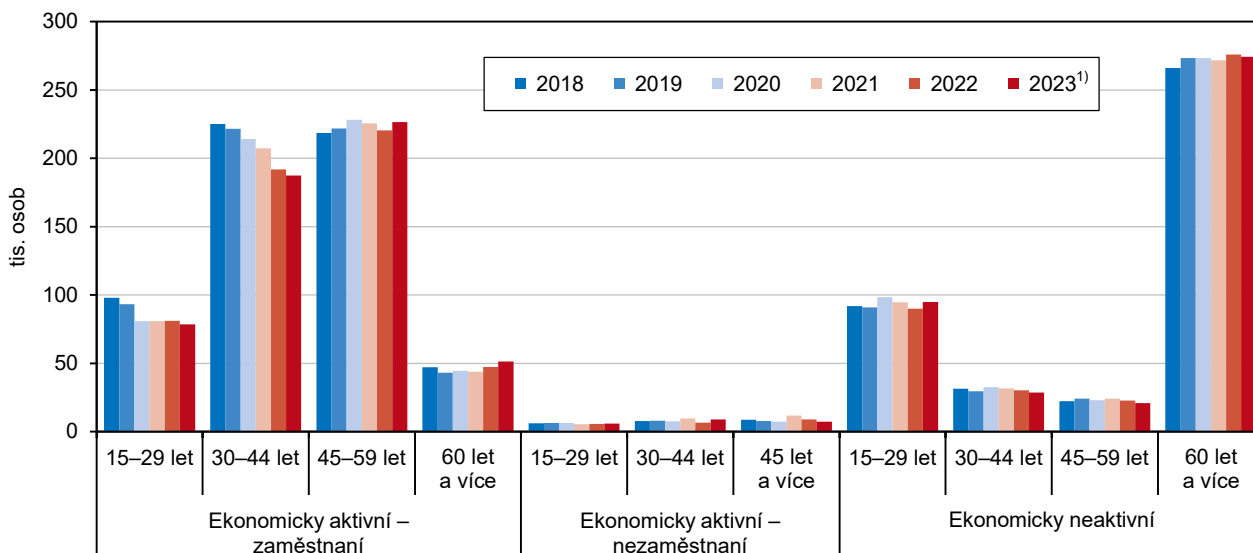
Populaci osob 15letých a starších lze rozdělit na pracovní sílu a obyvatelstvo mimo pracovní sílu. Všichni ti, kteří se účastní trhu práce, vytváří možný lidský potenciál – pracovní sílu. Skutečně využitý potenciál je potom počet zaměstnaných v národním hospodářství. Skupinu obyvatel mimo pracovní sílu tvoří v nejjednodušším pohledu důchodci, studenti a osoby pečující o rodinu. Údaje o pracovní síle, míře ekonomické aktivity, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS). Při posuzování výsledků VŠPS je třeba mít na zřeteli, že se jedná o výběrové šetření. Výsledné údaje jsou tedy reprezentativní statistické odhady zatížené určitou statistickou chybou, především na úrovni regionů. Data jsou od roku 2023 zpracovávána podle nové metodiky, údaje za rok 2022 byly přepočítány zpětně jen pro účely meziročního srovnání roků 2023 a 2022.

Objem pracovní síly v roce 2023 meziročně mírně vzrostl

V roce 2023 žilo podle výsledků VŠPS v Moravskoslezském kraji 984,4 tis. obyvatel ve věku 15 let a více. Pracovní sílu tvořilo 565,8 tis. osob. V rámci pracovní síly bylo 543,7 tis. zaměstnaných a 22,1 tis. nezaměstnaných. V letech 2016 až 2018 se velikost pracovní síly pohybovala okolo 611 tis. osob, v následujících letech (do roku 2022) se začala propadat. V roce 2023 objem pracovní síly meziročně vzrostl o 3,9 tis. osob, přičemž počet zaměstnaných se zvýšil o 3,2 tis. osob a počet nezaměstnaných vzrostl o 0,8 tis. osob. Na pracovní síle se v roce 2023 zaměstnané osoby podílely 96,1 %, což představovalo pokles podílu o 0,1 p. b. ve srovnání s rokem předchozím, proti roku 2018 to bylo snížení o 0,2 p. b.

Graf 2.1 Obyvatelstvo v Moravskoslezském kraji podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data jsou podle nové metodiky zpracovávána od roku 2023, data za rok 2022 byla přepočítána zpětně jen pro účely meziročního srovnání roků 2023 a 2022

Nejpočetnější věkovou skupinou pracovní síly byly osoby ve věku 45 až 59 let

Na změny ve struktuře pracovní síly podle věku působí nejen demografické vlivy, ale i měnící se míra ekonomické aktivity u nejmladších (prodlužující se příprava na povolání) i nejstarších věkových kategorií (prodlužování věku pro odchod do důchodu). Při pohledu na dlouhodobější vývoj lze vyzorovat, že zmíněné aspekty se promítly do poklesu počtu osob v kategorii zaměstnaných ve věku do 45 let ve prospěch starších věkových kategorií. Nejčetnější věkovou skupinou mezi

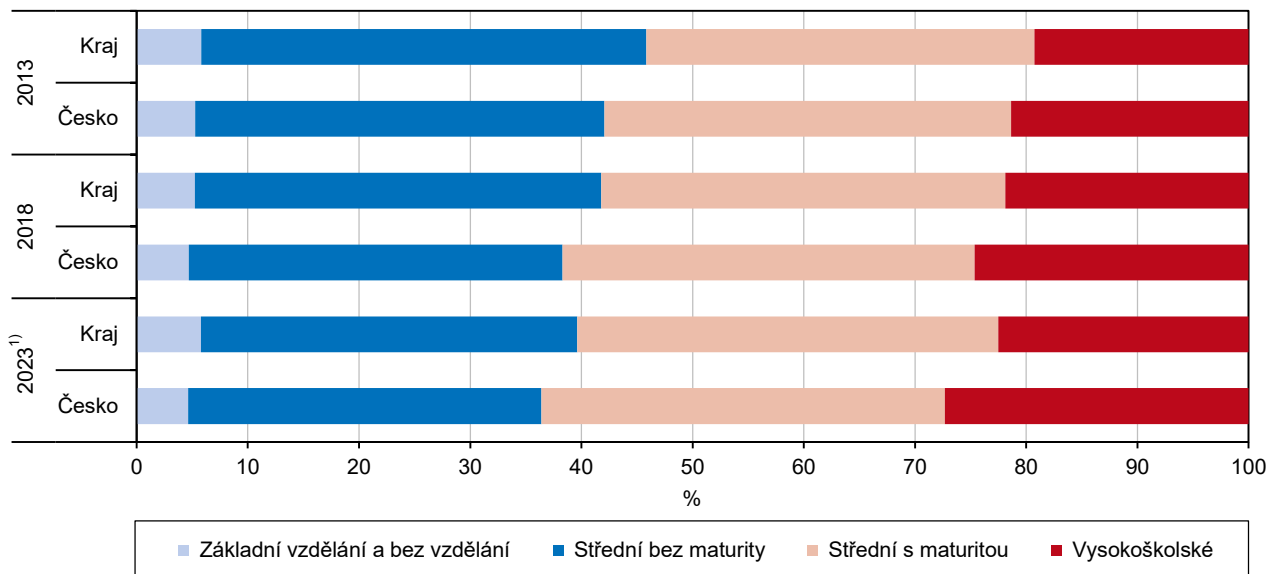

zaměstnanými (41,7 %) tak byly osoby ve věku 45 až 59 let. Nezaměstnané tvořily nejčastěji osoby ve věku 30 až 44 let (40,3 %).

Úroveň vzdělanosti pracovní síly v kraji se zvyšovala

Změny ve vzdělanostní struktuře pracovní síly jsou zřejmé především ve srovnání delšího časového období. Zatímco proti roku 2013 se podíl osob s dosaženým základním vzděláním téměř nezměnil a dosahoval 5,8 %, zastoupení osob se středním vzděláním bez maturity se snížilo o 6,2 p. b. na 33,9 %. Naopak o 3,0 p. b. se zvýšil podíl osob se středním vzděláním s maturitou na 37,9 % a vysokoškolsky vzdělaných o 3,2 p. b. na 22,5 %.

Graf 2.2 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Moravskoslezském kraji a Česku
Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ od roku 2023 jsou data zpracovávána dle nové metodiky

Míra zaměstnanosti v roce 2023 meziročně vzrostla, ale zůstala nejnižší mezi všemi kraji

Po poklesu zaměstnanosti vlivem ekonomického útlumu na konci nultých let nastalo oživení na trhu práce. Od roku 2011 počet zaměstnaných osob nejprve mírně a následně intenzivněji rostl až do svého maxima 588,7 tis. osob v roce 2018. V následujících letech počty zaměstnaných klesaly až k 540,5 tis. osob v roce 2022. V roce 2023 se jejich počet meziročně zvýšil na 543,7 tis. osob. Míra zaměstnanosti, jež udává podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob patnáctiletých a starších, se vyvíjela podobně. Své maximální hodnoty 57,6 % dosáhla v roce 2018 a do roku 2022 se snížila na 55,1 %, po celou dobu zůstávala pod republikovým průměrem (v roce 2022 o 3,0 p. b.). Přestože se v roce 2023 meziročně mírně zvýšila na 55,2 %, zůstala nejnižší mezi kraji Česka a za republikovým průměrem zaostávala již o 3,2 p. b. Míra zaměstnanosti mužů byla vyšší než míra zaměstnanosti žen – v obou případech od roku 2018 klesala k hodnotám 63,8 %, resp. 47,4 % v roce 2023.

Celých 85 % ze zaměstnaných osob byli zaměstnanci

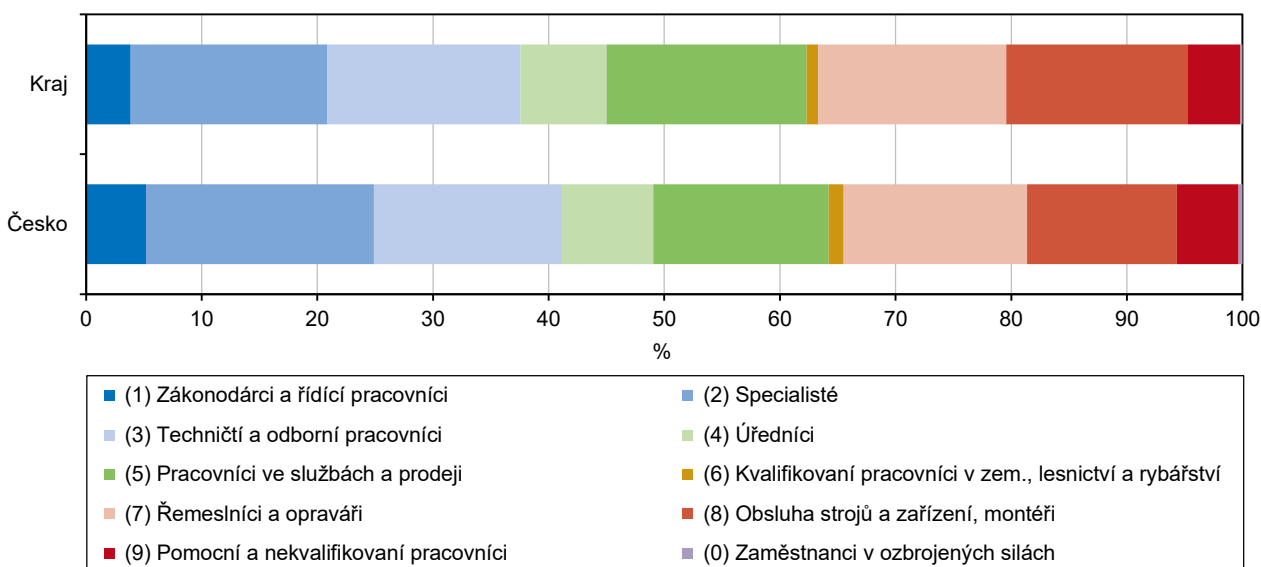
Jednotlivé podíly zaměstnanců, zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet, tj. z hlediska postavení zaměstnaných, na celkovém počtu zaměstnaných v hodnoceném období byly relativně stabilní. Ze zaměstnaných tvořili stejně jako v předchozích letech i v roce 2023 největší podíl zaměstnanci (vč. členů produkčních družstev), a to 85,0 %. Meziročně se tento podíl snížil o 2,0 p. b. Podíl osob pracujících na vlastní účet se proti roku 2022 zvýšil o 1,9 p. b. na 12,7 %. Zastoupení zaměstnavatelů bylo jednoznačně nejnižší a v porovnání s rokem 2022 sice vzrostlo o 0,2 p. b. na 2,1 %, stále to však byla druhá nejnižší úroveň od roku 2018.

Nejčetnější skupinou podle klasifikace zaměstnání byli v roce 2023 pracovníci ve službách a prodeji

Z pohledu klasifikace zaměstnání CZ-ISCO tvořili v kraji v roce 2023 největší skupiny zaměstnaných pracovníci ve službách a prodeji (17,3 %), následovaly třídy specialisté (17,0 %), techničtí a odborní pracovníci (16,7 %), řemeslníci a opraváři (16,3 %) a patnáctiprocentní hranici překonala třída obsluha strojů a zařízení, montéři. V dlouhodobějším horizontu (od roku 2023) byly nejzřetelnějšími změnami nárůst podílu specialistů (o 5,2 p. b.) a pokles zastoupení úředníků (o 2,4 p. b.).

Graf 2.3 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Moravskoslezském kraji a Česku v roce 2023¹⁾

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

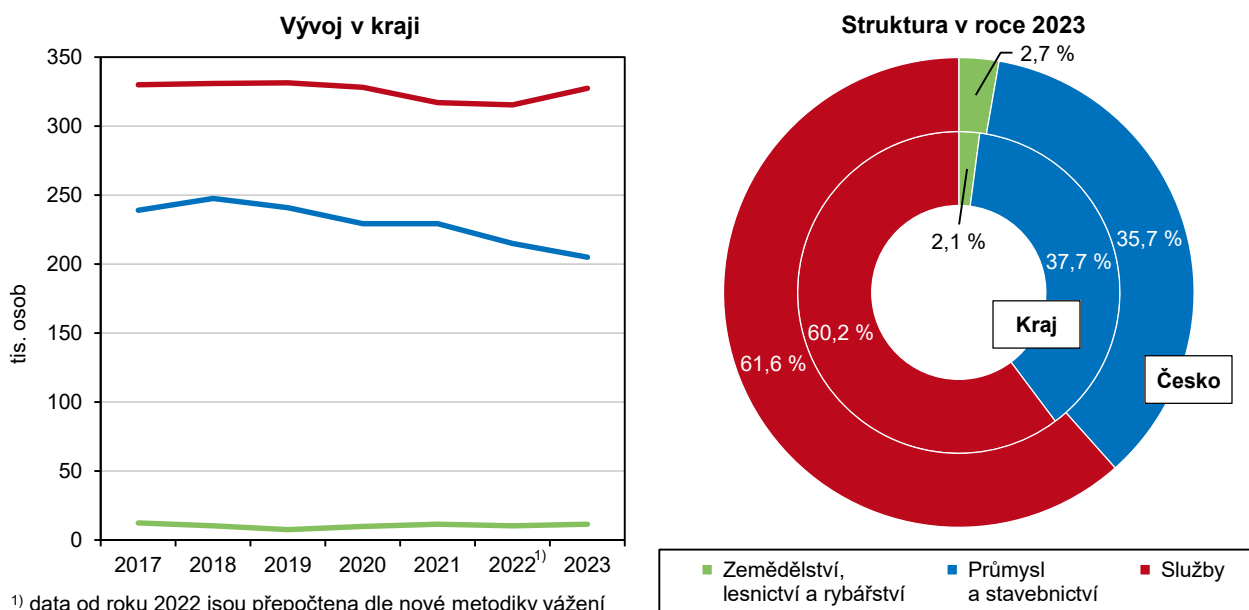
¹⁾ od roku 2023 jsou data zpracovávána dle nové metodiky

Terciární sektor se na počtu zaměstnaných podílel 60 %

Počet zaměstnaných v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) pracujících v kraji vykazoval klesající tendenci a v roce 2023 dosáhl hodnoty 37,7 %. Naopak zaměstnanost v terciárním sektoru – tržních i netržních službách – od roku 2018 povětšinou stoupala a v roce 2023 činila 60,2 % (meziroční nárůst o 1,9 p. b.). Podíl primárního sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) na celkové zaměstnanosti se příliš neměnil, v roce 2023 se meziročně zvýšil o 0,2 p. b. zvýšil na 2,1 %.

Graf 2.4 Zaměstnaní pracující v Moravskoslezském kraji podle odvětvových sektorů

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Počet osob s druhým (dalším) zaměstnáním se zvýšil

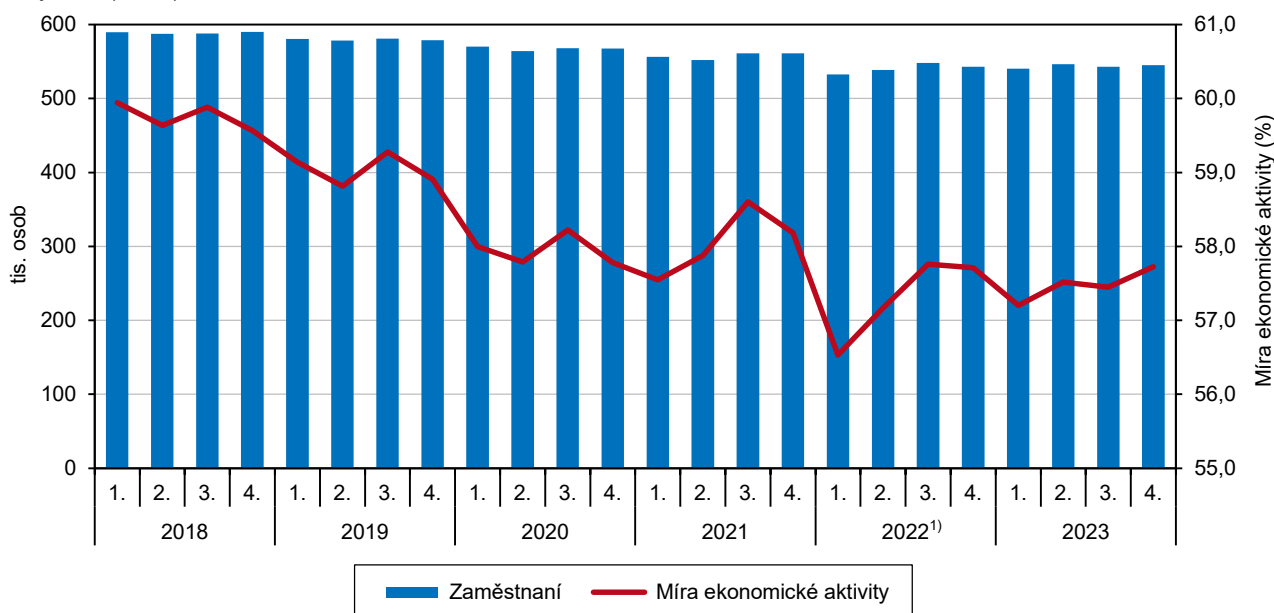
Počty osob s druhým (dalším) zaměstnáním v posledních pěti letech narůstaly. V roce 2023 mělo v kraji více zaměstnání 14,7 tis. osob, tj. o zhruba 100 osob více ve srovnání s rokem 2022. Na celkovém počtu zaměstnaných se tyto osoby podílely 2,7 %, což bylo jenom o 0,1 p. b. méně, než činil republikový průměr.

Míra ekonomické aktivity patřila k nejnižším v Česku

Svého maxima 59,8 % dosáhla míra ekonomické aktivity¹⁾ v Moravskoslezském kraji v roce 2018. V následujících letech míra ekonomické aktivity s různou intenzitou klesala a stoupala. V roce 2023 po mírném meziročním nárůstu o 0,2 p. b. činila 57,5 % a byla tak po Libereckém kraji (57,3 %) druhá nejnižší. Výrazně jiných hladin dosahovala míra ekonomické aktivity mužů a žen. V roce 2023 v případě mužů činila 66,0 % a meziročně klesla o 0,1 p. b., u žen klesla o 0,6 p. b. na 49,6 %. Ve srovnání s průměrem Česka byly všechny výsledné hodnoty nižší.

Graf 2.5 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Moravskoslezském kraji podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Obecná míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji v roce 2023 se mírně zvýšila na 3,9 %

Pokles počtu nezaměstnaných v Moravskoslezském kraji podle výsledků VŠPS, který započal v roce 2014, se v roce 2021 zastavil, neboť meziročně se jejich počty o 5,4 tis. osob zvýšily a dosáhly 26,7 tis. osob. V dalších letech byly počty nezaměstnaných nižší – 21,3 tis. v roce 2022 a 22,1 tis. v roce 2023. Obecná míra nezaměstnanosti dosáhla svého historického minima 3,6 % v roce 2020, v posledním sledovaném roce byla vyšší a činila 3,9 %. Republikový průměr přesáhla o 1,3 p. b. a z ostatních krajů vykázaly vyšší míru nezaměstnanosti pouze kraje Karlovarský (4,3 %) a Ústecký (4,0 %). Nižší obecná míra nezaměstnanosti byla evidována mezi muži 3,4 %, v případě žen činila 4,5 %. Nejvíce se během sledovaného období k sobě blížily hodnoty obecné míry nezaměstnanosti mužů a žen v letech 2019 a 2020 (v roce 2020 však byla raritně míra nezaměstnanosti žen nižší než v případě mužů), kdy rozdíl představoval 0,6 p. b., naopak největší rozdíl 1,9 p. b. byl zjištěn v roce 2022.

Přes dvě třetiny ekonomicky neaktivních obyvatel byli důchodci

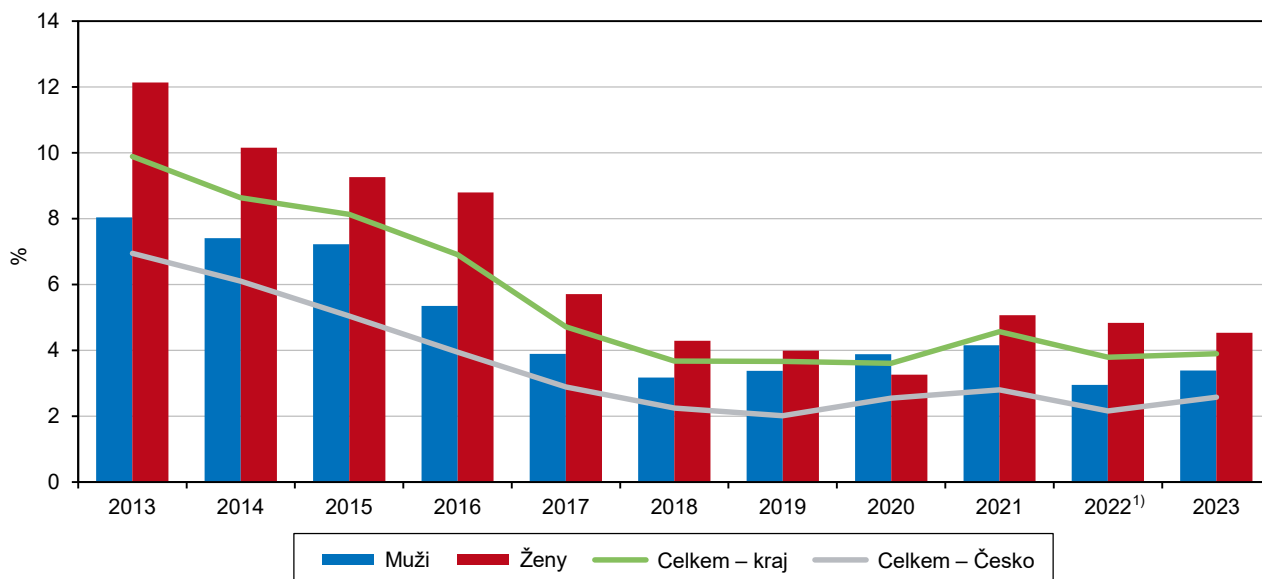
Obyvatelstvo mimo pracovní sílu v Moravskoslezském kraji se svým počtem 418,6 tis. osob podílelo 42,5 % na populaci ve věku 15 let a více. Největší části ekonomicky neaktivních obyvatel tvořili důchodci se 68,2 % a studenti s 18,2 %. Od

¹⁾ Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl osob zaměstnaných a nezaměstnaných, kteří aktivně hledají práci a jsou schopni k nástupu do práce okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů, na celkovém počtu obyvatel. Tento ukazatel se počítá pouze za osoby 15leté a starší.

roku 2013 se podíl důchodců zvýšil o 1,6 p. b., zatímco zastoupení studentů se o 3,4 p. b. snížilo.

Graf 2.6 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

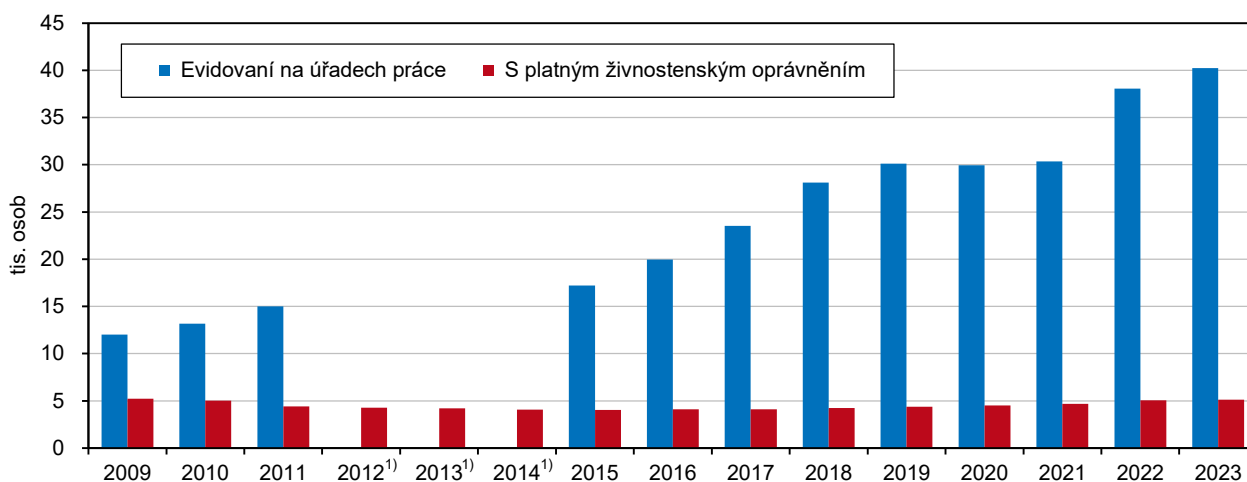
Zaměstnanost cizinců

Počty zaměstnaných cizinců rostly, většina z nich byla evidována na úřadech práce

V Moravskoslezském kraji bylo k 31. 12. 2023 zaměstnáno 45,3 tis. cizinců, tj. meziročně o 5,2 % více. Většina z nich (40,2 tis. osob) byla evidována na úřadech práce (88,7 % z celkového počtu zaměstnaných cizinců) a dalších 5,1 tis. osob podnikalo s platným živnostenským oprávněním (podíl 11,3 %). Počet zaměstnaných cizinců evidovaných na úřadech práce vzrostl ke konci roku 2023 ve srovnání s rokem 2022 o 2,2 tis. (o 5,7 %), živnostníků bylo pouze o 68 osob více (o 1,3 %). V porovnání s rokem 2018 byl celkový počet zaměstnaných cizinců v kraji o 40 % vyšší (o 13,0 tis. osob).

Graf 2.7 Zaměstnaní cizinci (evidovaní na úřadech práce nebo s platným živnostenským oprávněním) v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV, MPO

¹⁾ z důvodu integrace informačních systémů MPSV nejsou pro roky 2012 až 2014 údaje za cizince evidované úřady práce podle územního členění k dispozici

Nejvíce zaměstnaných cizinců působilo v Praze

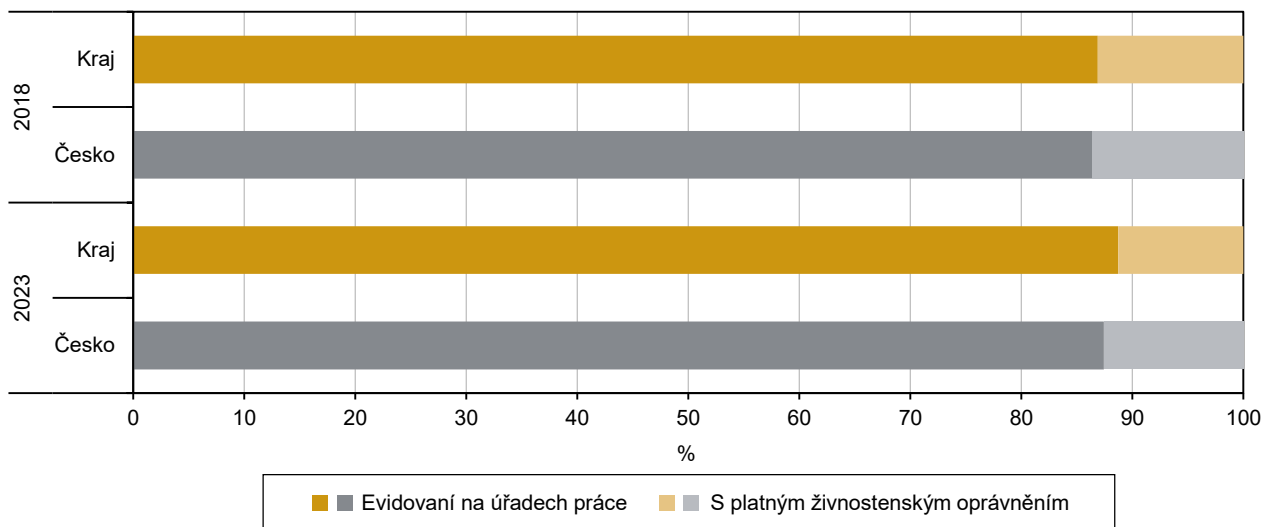
V mezikrajském srovnání se Moravskoslezský kraj řadil počtem 45,3 tis. zaměstnaných cizinců na pátou příčku, přičemž tato hodnota představovala 4,8% podíl na jejich celkovém počtu v Česku (942,3 tis. osob). Na čele žebříčku figurovalo hl. město Praha, kde bylo k 31. 12. 2023 zaměstnáno 300,2 tis. cizinců (249,9 tis. osob v evidenci úřadů práce a 50,3 tis. držitelů živnostenského oprávnění), další místa zaujímaly kraje Středočeský se 156,1 tis. zaměstnaných cizinců a Jihomoravský se 105,1 tis. osob.

Téměř dvě pětiny zaměstnaných cizinců v kraji byly evidovány v okrese Ostrava-město

Nejvyšší počet zaměstnaných cizinců mezi okresy Moravskoslezského kraje byl tradičně evidován v okrese Ostrava-město. Na konci prosince 2023 jich zde bylo zaměstnáno 17,3 tis., z toho 15,3 tis. v evidenci úřadů práce a 2,1 tis. živnostníků. Okres Ostrava-město se tak na zaměstnanosti cizinců v kraji podílel 38,2 %. V okrese Nový Jičín dosáhl počet zaměstnaných cizinců 9,7 tis. a v okrese Frýdek-Místek 8,3 tis. Naopak nejméně cizinců, zhruba 1 tis., bylo zaměstnáno v okrese Bruntál. Zastoupení živnostníků z celkového počtu zaměstnaných cizinců se pohyboval od 4,7 % v okrese Nový Jičín do 21,8 % v okrese Bruntál.

Graf 2.8 Zaměstnaní cizinci (evidovaní na úřadech práce nebo s platným živnostenským oprávněním) v Moravskoslezském kraji a Česku (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV, MPO

Mezi zaměstnanými cizinci převažovali muži

Mezi zaměstnanými cizinci v Moravskoslezském kraji převažovali s podílem 61,9 % muži. K 31. 12. 2023 bylo na úřadech práce v kraji evidováno 24,2 tis. mužů (39,9 %) a 16,0 tis. žen s cizí státní příslušností (60,1 %), z okresů byl nejvyšší podíl žen zaznamenán v okrese Opava (49,5 %) a nejnižší v okrese Frýdek-Místek (34,0 %). V případě živnostníků měly ženy ještě nižší zastoupení. V kraji jich bylo evidováno 1,3 tis. a tvořily tak 24,7 % z celkového počtu 5,1 tis. cizinců s živnostenským oprávněním. V jednotlivých okresech se podíl žen z celkového počtu cizinců majících živnostenské oprávnění pohyboval od 20,6 % ve Frýdek-Místek do 31,1 % v Bruntálu.

Nejvíce zaměstnaných cizinců s platným živnostenským oprávněním pocházelo z Vietnamu

Z pohledu státního občanství pocházela většina cizinců evidovaných na úřadech práce v roce 2023 v Moravskoslezském kraji ze zemí Evropské unie (26,6 tis. osob, tj. 66,0 % všech cizinců v evidenci úřadů práce). Nejčastěji se jednalo o občany Polska (14,0 tis. osob) a Slovenska (10,7 tis. osob). V rámci 13,7 tis. cizinců evidovaných na úřadech práce a pocházejících ze zemí mimo Evropskou unii pak měli nejvyšší zastoupení občané Ukrajiny (9,5 tis. osob.) a Vietnamu (0,9 tis. osob). I v případě cizinců s živnostenským oprávněním pocházela větší část z nich ze zemí Evropské unie

(3,0 tis. osob, tj. 59,5 % všech cizinců s platným živnostenským oprávněním), v největší míře se jednalo o občany se slovenským (1,6 tis. osob) a polským státním občanstvím (1,0 tis. osob). Podnikatelů ze zemí mimo Evropskou unii bylo 2,1 tis., z nich nejvíce pocházelo z Vietnamu (1,0 tis. osob) a Ukrajiny (0,5 tis. osob).

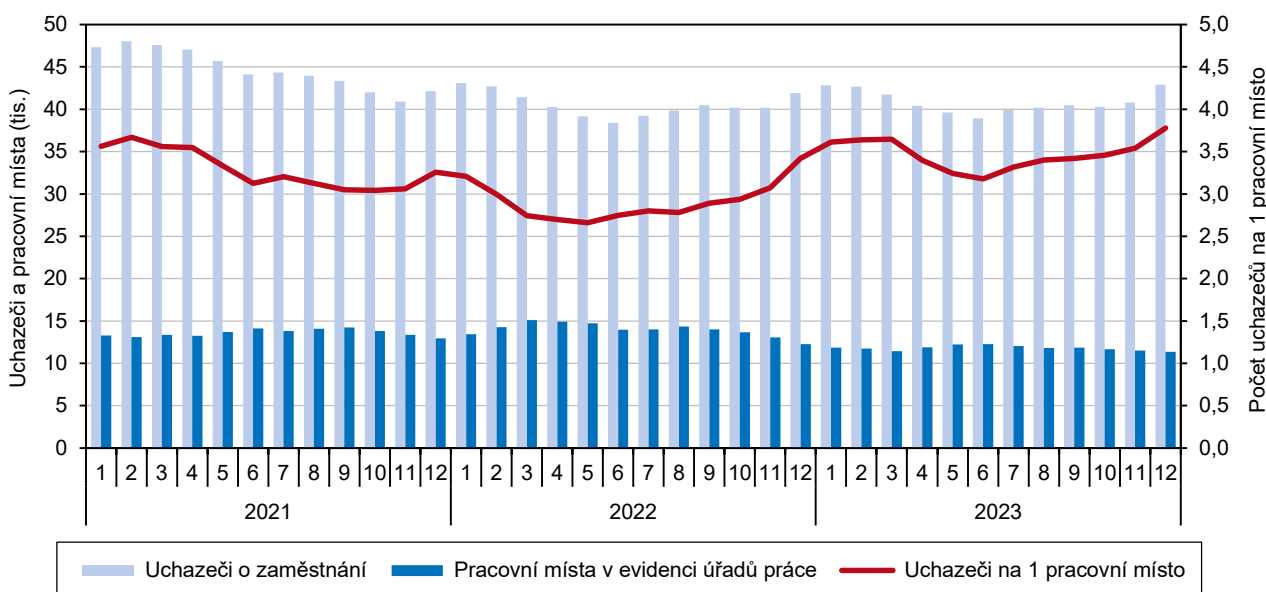
Nezaměstnanost

Situaci na trhu práce do jisté míry ovlivňuje roční období

Z dlouhodobějšího pohledu lze ve vývoji počtu nezaměstnaných v jednotlivých měsících sledovat sezónní charakter. Nejvíce uchazečů o zaměstnání bylo na moravskoslezských úřadech práce evidováno převážně v zimních měsících, naopak během letních měsíců se jejich počet snižoval, a to hlavně díky nabídce sezónních prací, které jsou do jisté míry závislé na počasí. Charakter sezónních prací se promítal i do genderové struktury mezi nezaměstnanými. Od roku 2010 bylo v letních měsících, až na výjimky v létě 2013, 2020 a 2021, více nezaměstnaných žen než mužů, v zimě docházelo k opačné situaci.

Graf 2.9 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a pracovní místa v evidenci úřadu práce v Moravskoslezském kraji (stav ke konci měsíce)

Zdroj: MPSV

Roční průměrný podíl nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji zůstal v roce 2023 druhý nejvyšší po Ústeckém kraji

Vzhledem ke kolísání podílu nezaměstnaných osob během roku se používá také ukazatel roční průměrný podíl nezaměstnaných osob, který udává podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku. Ten dosáhl v roce 2023 v Moravskoslezském kraji 4,97 % a meziročně se téměř nezměnil, avšak proti roku 2013 se snížil o 4,80 p. b. V porovnání s ostatními kraji se kraj v roce 2023 umístil na předposlední příčce za Ústeckým krajem s 5,51 %. Na prvním místě s nejnižší nezaměstnaností se umístil Zlínský kraj (2,72 %). V letech 2009 až 2021 platilo, že průměrný roční podíl nezaměstnaných osob byl v případě mužů vyšší než v případě žen, od roku 2022 již toto neplatí.

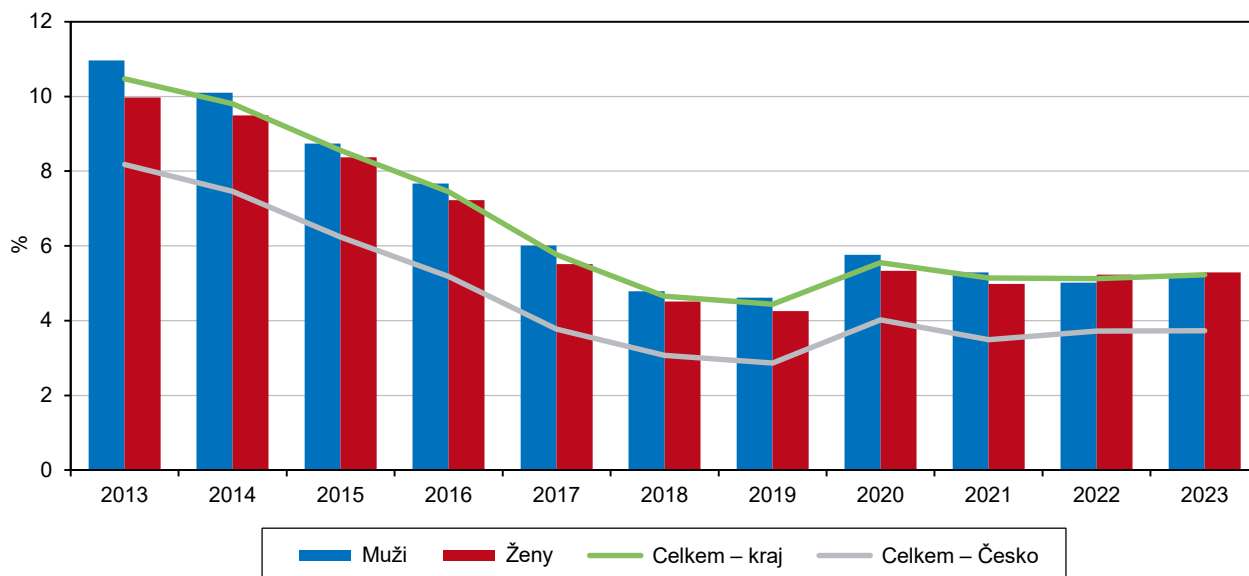
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce k 31. 12. 2023 meziročně vzrostl

Podle údajů z Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) bylo k 31. 12. 2023 na úřadech práce v Moravskoslezském kraji evidováno 42 912 uchazečů o zaměstnání, což byl vedle let 2018, 2019, 2021 a 2022 historicky pátý nejnižší počet od roku 2000, kdy se maximální hodnoty v tomto období pohybovaly nad hranicí 100 tis. osob (v letech 2002 až 2004). Proti konci roku 2022 se počet nezaměstnaných zvýšil o 1 010 osob (o 2,4 %), čímž se změnil klesající trend z předchozích let.

Graf 2.10 Podíl nezaměstnaných osob¹⁾ v Moravskoslezském kraji (roční průměr)

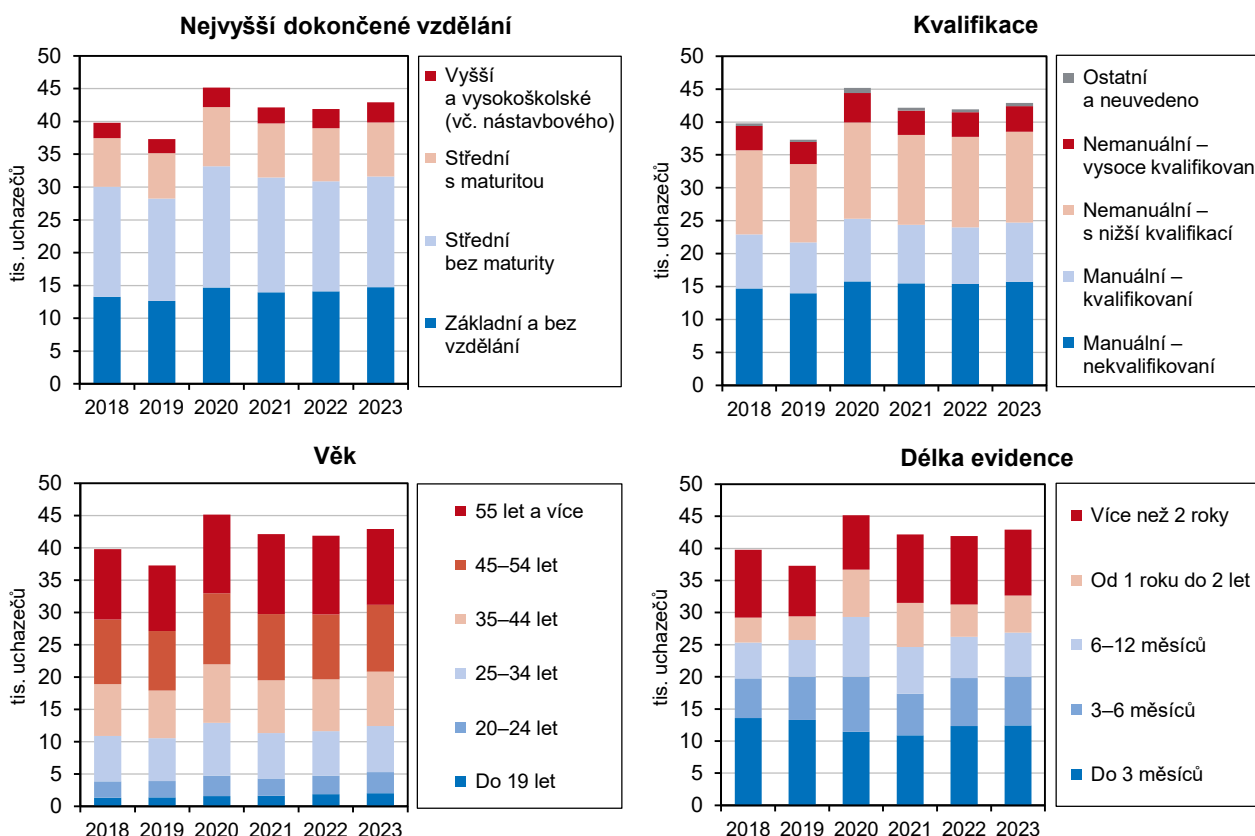
Zdroj: MPSV

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Graf 2.11 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Struktura uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce neustále mění

Dosažitelní uchazeči, tzn. osoby ve věku 15–64 let schopné bezprostředně nastoupit do zaměstnání, tvořili 92,4 % (39 642 osob) všech uchazečů a proti konci roku 2022 se jednalo o nárůst o 1 291 osob. Meziročně vzrostl počet uchazečů o zaměstnání z řad absolventů škol a mladistvých o 5,0 % (o 95 osob) na 1 993 osob a na

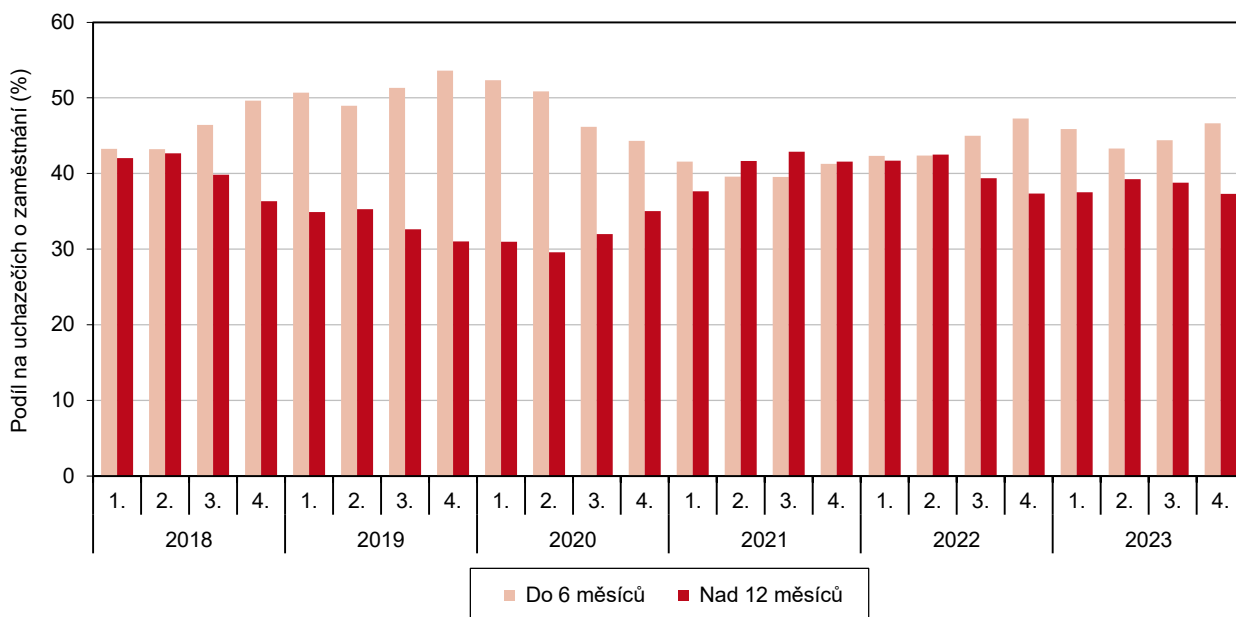
celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se podíleli 4,6 %. K meziročnímu úbytku o 107 osob došlo ve skupině uchazečů se zdravotním postižením. V jejich případě bylo evidováno 6 240 osob, tj. 14,5 % z celkového počtu nezaměstnaných. Ženy tvořily z celkového počtu uchazečů 49,7 % (21 320 žen) a jejich počet se meziročně zvýšil o 2,1 % (o 448 osob). Nejvíce uchazečů o zaměstnání mělo 55 let a více (27,3 %), průměrný věk uchazeče činil 43,9 let. Podle dosaženého vzdělání byli nejohroženější skupinou osoby se středoškolským vzděláním (vč. vyučených) bez maturity, kteří se na celkovém počtu nezaměstnaných podíleli 39,3 %. Mezi uchazeči o zaměstnání zaujímali vysoké procento manuální pracovníci nekvalifikovaní (36,7 %) a nemanuální pracovníci s nižší kvalifikací (32,1 %).

Téměř dvě pětiny z celkového počtu nezaměstnaných byly v evidenci úřadu práce déle než 12 měsíců

Nejvíce zastoupeny v celkovém počtu nezaměstnaných uchazečů evidovaných na úřadech práce Moravskoslezského kraje byly ke konci roku 2023 osoby nezaměstnané méně než 3 měsíce (podíl 29,0 %), tedy podobně jako v roce předchozím (29,5 %). Za nimi se se s podílem 23,9 % řadily osoby vedené v evidenci déle než 24 měsíců. Nejméně nezaměstnaných spadalo do skupin s délkou nezaměstnanosti 6 až 9 měsíců a 9 až 12 měsíců (9,1 %, resp. 6,9 %). Zároveň vzrostly počty dlouhodobě nezaměstnaných, kteří byli v evidenci 12 a více měsíců. Celkově se jednalo o 16 008 uchazečů, takže představovali 37,3 % všech nezaměstnaných v evidenci úřadů práce (meziroční nárůst o 2,3 p. b.). Průměrná délka evidence nezaměstnaného v roce 2023 dosáhla 743 dnů.

Graf 2.12 Krátkodobě a dlouhodobě nezaměstnaní ke konci čtvrtletí v Moravskoslezském kraji

Zdroj: MPSV

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných v Moravskoslezském kraji byl v rámci republiky druhý nejvyšší

Ve srovnání s rokem 2022 se podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) vztahený k počtu obyvatel ve věku 15–64 let v Moravskoslezském kraji zvýšil o 0,02 p. b. a činil 2,11 %. V mezikrajském srovnání zaujímal Moravskoslezský kraj v loňském roce předposlední místo, když překročil republikový údaj o 0,91 p. b. Vyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných měl s hodnotou 2,22 % Ústecký kraj. S dlouhodobou nezaměstnaností se nejvíce potýkal v rámci Moravskoslezského kraje okres Karviná s hodnotou 4,25 %, naopak nejnižšího podílu dosáhly okresy Nový Jičín s 0,96 % a Opava s 0,98 %.

Více než čtvrtina uchazečů o zaměstnání měla v roce 2023 nárok na podporu v nezaměstnanosti

Nárok na podporu v nezaměstnanosti v roce 2023 mělo 10 912 uchazečů, což představovalo více než jednu čtvrtinu uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce (přesněji 25,4 %). Meziročně jejich počty vzrostly o 266 osob. Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti dosáhla v roce 2023 výše 9 741 Kč.

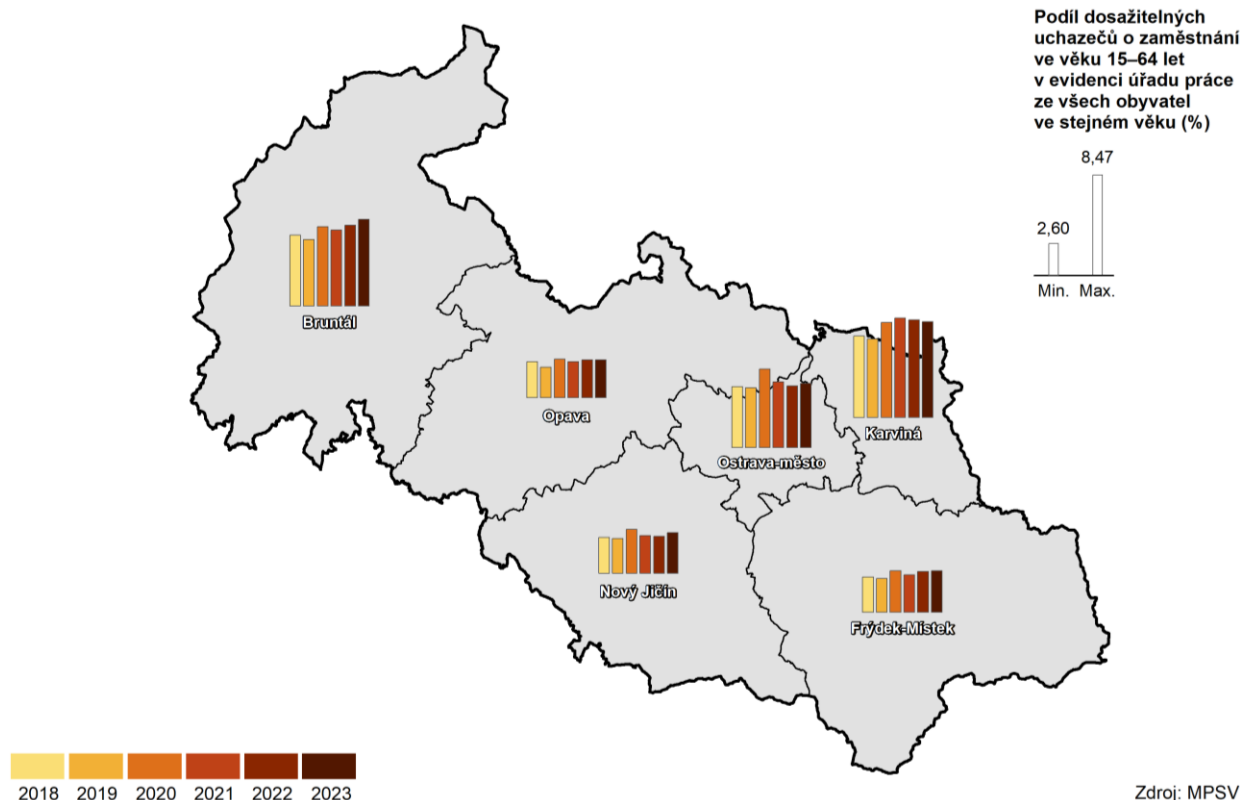
Podíl nezaměstnaných osob ke konci roku 2023 meziročně vzrostl, v rámci Česka zůstal druhý nejvyšší

Podíl nezaměstnaných osob v Moravskoslezském kraji dosáhl k 31. 12. 2023 výše 5,23 %, jednalo se tak po Ústeckém kraji (5,66 %) o druhou nejvyšší hodnotu. Meziročně se podíl nezaměstnaných zvýšil o 0,11 p. b. Ve vztahu k republikovému průměru (3,73 %) byl vyšší o 1,50 p. b.

Téměř třetina ze všech nezaměstnaných osob v kraji žila v okrese Karviná

V roce 2023 došlo k meziročnímu zvýšení počtu nezaměstnaných osob ve většině okresů Moravskoslezského kraje. Jedinou výjimkou byl okres Karviná, v němž se jejich počet snížil o 173 osob (o 1,3 %) na 13 500 nezaměstnaných. Ve srovnání s rokem 2022 bylo dosaženo nejvyššího nárůstu absolutně v okrese Ostrava-město (o 438 uchazečů), relativně v okrese Bruntál (o 7,7 %). Již třetím rokem zůstal počet nezaměstnaných v okrese Karviná vyšší než v okrese Ostrava-město a na počtu všech nezaměstnaných v kraji se podílel 31,5 %.

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Moravskoslezského kraje v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

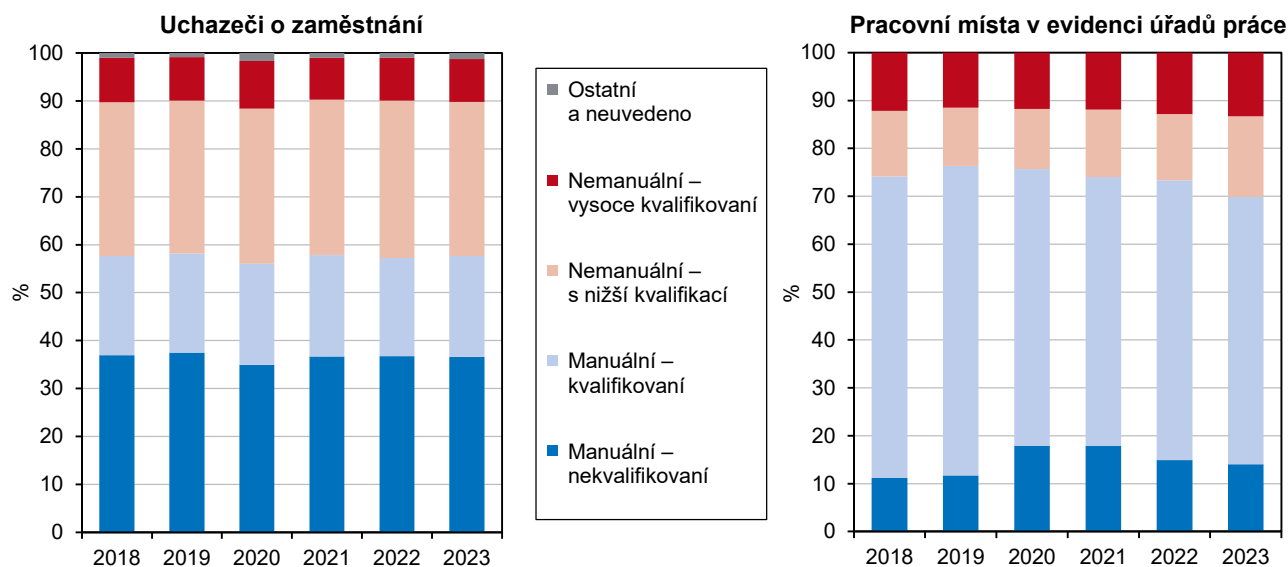

Podíl nezaměstnaných osob v okresech Karviná a Bruntál byly nejvyšší v republice

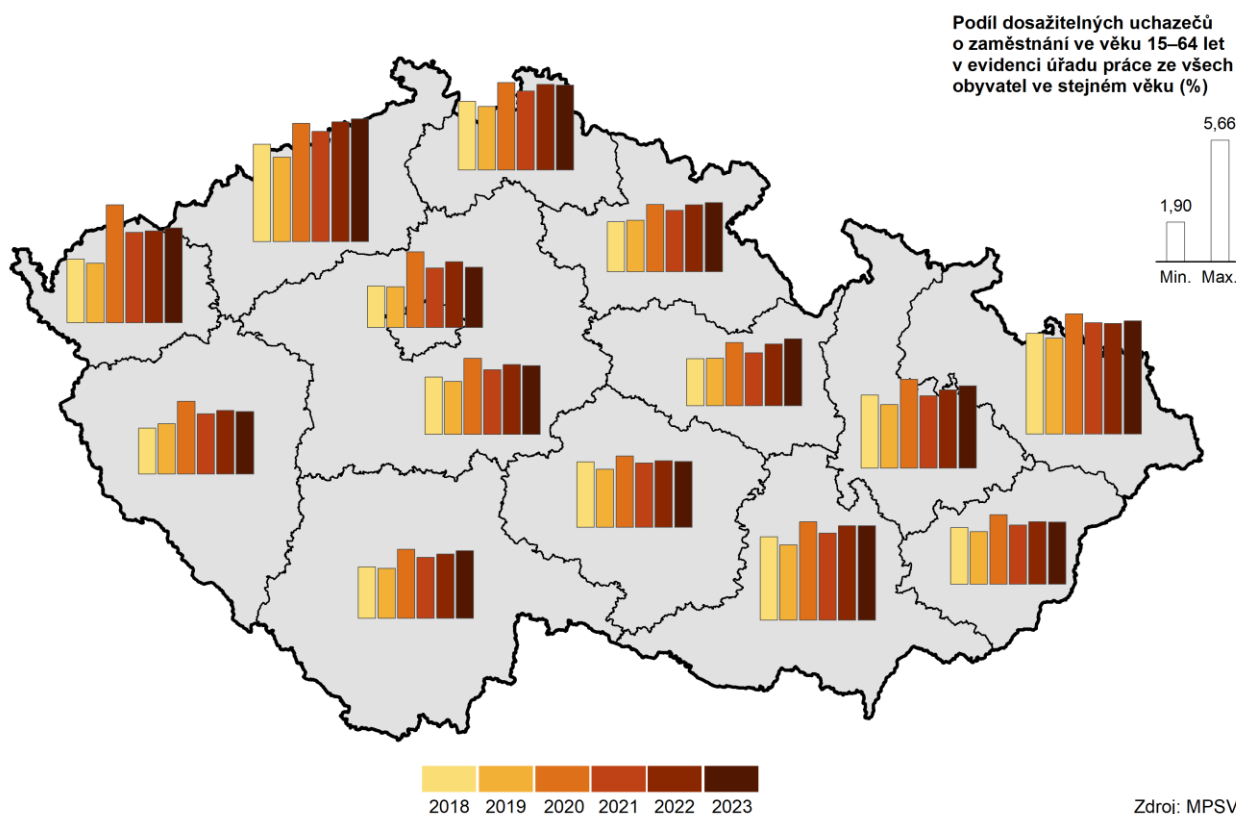
V okresním členění byla nejvyšší úroveň nezaměstnanosti dlouhodobě v okresech Karviná a Bruntál. Na konci roku 2023 zde podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu činil 8,16 % (nejvyšší v Česku), resp. 7,39 % (druhý nejvyšší v Česku). Nejnižší úroveň nezaměstnanosti v rámci kraje byla v okresech Opava a Nový Jičín (3,22 %, resp. 3,45 %). Meziročně klesl podíl nezaměstnaných pouze v okrese Karviná. Zvýšení podílu nezaměstnaných bylo patrné i z genderového pohledu na nezaměstnanost. Podíl nezaměstnaných mužů se ve srovnání let 2023 a 2018 zvýšil o 0,39 p. b., u žen o 0,78 p. b. V kraji činil podíl nezaměstnaných mužů 5,17 % a žen 5,29 %. V okresech Ostrava-město a Bruntál byl podíl u žen vyšší než u mužů.

Graf 2.13 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a pracovní místa v evidenci úřadu práce podle kvalifikace v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Podíl nezaměstnaných osob v krajích v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

Nabídka pracovních míst v evidenci úřadu práce v Moravskoslezském kraji byla podprůměrná a jejich územní rozdělení nerovnoměrné

V roce 2018 byl v Moravskoslezském kraji zaznamenán historicky nejvyšší počet pracovních míst v evidenci úřadu práce (17 227 míst). V následujících letech se jejich počty snižovaly. K 31. 12. 2023 úřady práce nabízely 11 356 pracovních míst. Proti stejnému období předchozího roku to znamenalo snížení nabídky o 898 volných míst, tj. o 7,3 %. Meziroční nárůst počtu volných pracovních míst byl zaznamenán pouze v okrese Karviná o 12,7 %. Nejvíce pracovních míst bylo

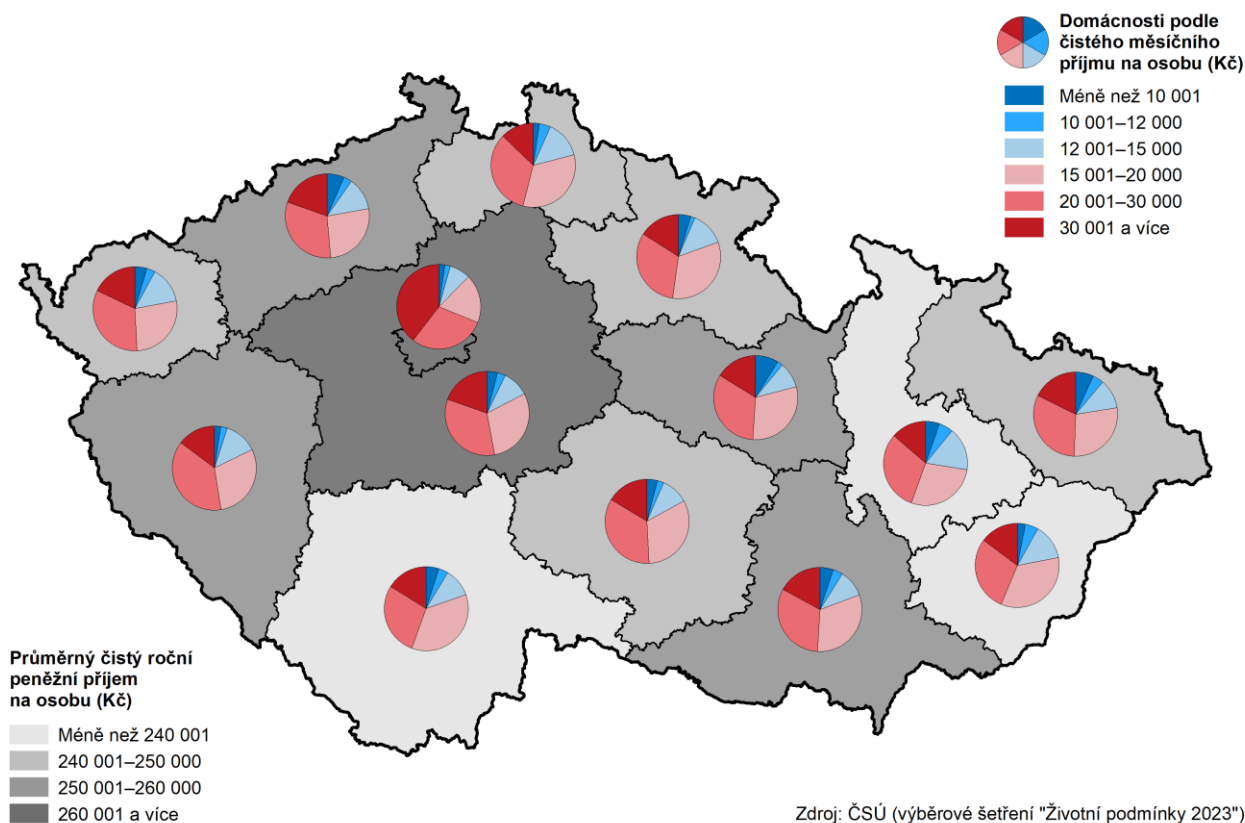
nabízeno v okresech Ostrava-město (4 395 míst) a Frýdek-Místek (2 093 míst). Počet uchazečů připadajících na 1 pracovní místo se meziročně mírně zvýšil a k 31. 12. 2023 činil 3,8 uchazeče. V rámci republiky byla jeho hodnota jednoznačně nejvyšší a republikový průměr přesahovala o 2,8 uchazeče. Počty uchazečů na 1 pracovní místo v evidenci úřadu práce se v meziokresním srovnání pohybovaly od 1,7 uchazeče v okrese Nový Jičín do 9,9 uchazeče v okrese Karviná.

Příjmy a životní podmínky domácností

Čistý disponibilní důchod domácností na jednoho obyvatele v Moravskoslezském kraji dlouhodobě roste, přesto patří v rámci Česka k podprůměrným

Čistý disponibilní důchod domácností je ukazatel využívaný pro hodnocení úrovně materiálního bohatství domácností daného území. V roce 2022 činil celkový objem čistého disponibilního důchodu domácností v Moravskoslezském kraji 359,4 mld. Kč v b. c., na jednoho obyvatele tak připadalo 300,6 tis. Kč (zvýšení o 12,7 % proti roku 2021). I přesto, že se jednalo o historická maxima, patřil relativní důchod na 1 obyvatele Moravskoslezského kraje k těm nižším – střídatavě dosahuje druhé až čtvrté nejnižší hodnoty mezi kraji. V roce 2022 byl v porovnání s republikovým průměrem o 26,2 tis. Kč nižší.

Příjmy domácností v krajích v roce 2022

Příjmy domácností v Moravskoslezském kraji rostly rychlejším tempem než v celém Česku, nadále však patřily k nejnižším mezi kraji

Příjmy domácností v Moravskoslezském kraji nadále patřily v mezikrajském srovnání k nejnižším. Podle výsledků šetření „Životní podmínky 2023“ (příjmy zjišťováno za rok 2022) činily průměrné roční hrubé peněžní příjmy na jednoho člena domácnosti 277,5 tis. Kč a byly tak páté nejnižší mezi kraji (v roce 2021 čtvrté nejnižší). Průměrné čisté peněžní příjmy na osobu v domácnosti dosáhly necelých 244,0 tis. Kč ročně, ve srovnání s rokem 2021 se zvýšily o 21,1 tis. Kč, nominálně o 9,5 %, tedy více, než činil průměr za Česko (o 7,7 %). Za republikovým průměrem zaostávaly o 15,9 tis. Kč. Po zohlednění růstu cen v Česku v roce 2021 (15,1 %) reálně klesly příjmy v kraji o 4,9 %, v rámci celé republiky o 6,4 %. Proti roku 2018

se průměrné roční čisté peněžní příjmy v kraji zvýšily o více než 46,0 %, což odpovídá částce přes 77 tis. Kč.

Necelé čtyři pětiny domácností v kraji měly průměrný čistý měsíční příjem na osobu vyšší než 15 tis. Kč

V Moravskoslezském kraji byl patrný neustálý nárůst podílu domácností s průměrným čistým měsíčním příjmem na osobu nad 15 tis. Kč – z 36,8 % v roce 2018 na 77,4 % v roce 2023. Přesto zůstal tento podíl o 3,2 p. b. pod republikovým průměrem a byl zároveň druhý nejnižší mezi kraji. Podíl domácností v Moravskoslezském kraji s čistým měsíčním příjmem na osobu v pásmu 10 až 15 tis. Kč činil 15,7 % a ve srovnání s republikovým průměrem byl vyšší (14,8 %), každoročně se však tento rozdíl smazává. Již třetím rokem v řadě vzrostlo zastoupení domácností v nejnižším příjmovém pásmu do 6 tis. Kč (z 2,8 % na 3,1 %) a mezi kraji se opět jednalo o nejvyšší hodnotu.

Každá osmá domácnost v kraji vycházela s příjmem s obtížemi

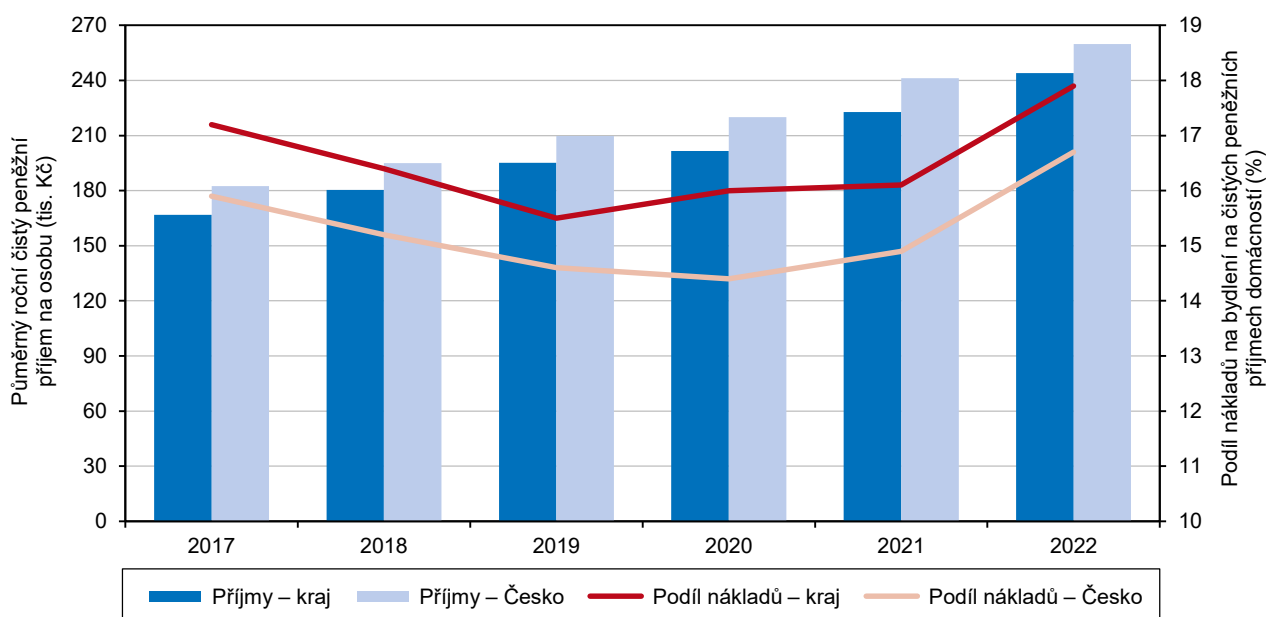
Přibližně každá osmá domácnost v kraji (13,1 %) vycházela podle výsledků šetření z počátku roku 2023 s příjmem s velkými obtížemi nebo s obtížemi. Dalších 22,2 % domácností v Moravskoslezském kraji vystačilo s příjmem s menšími obtížemi, což bylo o 6,7 p. b. pod republikovým průměrem. Vůbec nejvíce domácností (39,8 %) se zařadilo do skupiny „domácnost vycházela s příjmem docela snadno“. Snadno a velmi snadno vycházelo s příjmem 18,7 %, resp. 6,2 % domácností v kraji a v obou případech se tak jednalo o vyšší podíly než v případě republikových hodnot (14,3 %, resp. 3,4 %).

Čtvrtina domácností v kraji si nemohla v roce 2023 dovolit týdenní dovolenou mimo domov

Čtvrtina (25,2 %) domácností v Moravskoslezském kraji si nemohla podle výsledků posledního šetření dovolit zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 14,1 tis. Kč. V mezikrajském srovnání šlo o čtvrtý nejvyšší podíl při 21,2% republikovém podílu. Sedmou nejvyšší příčkou (24,8 %; podíl v Česku 21,7 %) mezi kraji dosáhl podíl domácností, které si nemohly dovolit ročně týdenní dovolenou mimo domov (vč. pobytu na chatě, chalupě či u přátel, příbuzných). Přibližně 7,4 % domácností v Moravskoslezském kraji si nemohly dovolit dostatečně vytápět byt a 7,3 % domácností jíst obden maso nebo rybu, v obou případech se jednalo o sedmý nejvyšší podíl mezi kraji.

Graf 2.14 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Moravskoslezském kraji a Česku

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Náklady na bydlení v Moravskoslezském kraji přesáhly 8 tis. Kč na domácnost

Měsíční náklady na bydlení se v Moravskoslezském kraji v roce 2023 vyšplhaly na 8 042 Kč na domácnost, mezi kraji se jednalo o pátou nejvyšší částku. Představovaly 96,9 % republikového průměru (8 299 Kč), který však výrazně navyšují domácnosti v Praze s měsíčními náklady 10 832 Kč (130,5 % průměru). Nejnížší měsíční náklady mezi kraji Česka vykazovaly domácnosti na Vysočině (7 032 Kč; 84,7 % průměru). V Moravskoslezském kraji se proti předchozímu roku měsíční náklady na bydlení navýšily o 20,1 %, v celé republice vzrostly průměrně o 21,7 %.

Podíl nákladů na bydlení na příjmech domácností v Moravskoslezském kraji přesahoval republikový průměr

V průměru vynaložily domácnosti v kraji v roce 2023 na bydlení 17,9 % ze svých čistých peněžních příjmů (průměr Česka 16,7 %). V mezikrajském žebříčku se kraj tímto podílem zařadil na pátou nejvyšší pozici s minimem v Kraji Vysočina (14,5 %) a maximem v Praze (18,7 %). Relativně vyšší podíl nákladů na bydlení na příjmech lze přičíst částečně na vrub podprůměrnému zastoupení domácností žijících v bytě ve vlastním domě či v bytě v osobním vlastnictví (dohromady 50,4 % domácností v kraji; 66,9 % v Česku). Dalším důvodem jsou nižší průměrné příjmy domácností v kraji. K meziročnímu zvýšení podílu nákladů na bydlení na příjmech došlo ve všech krajích.

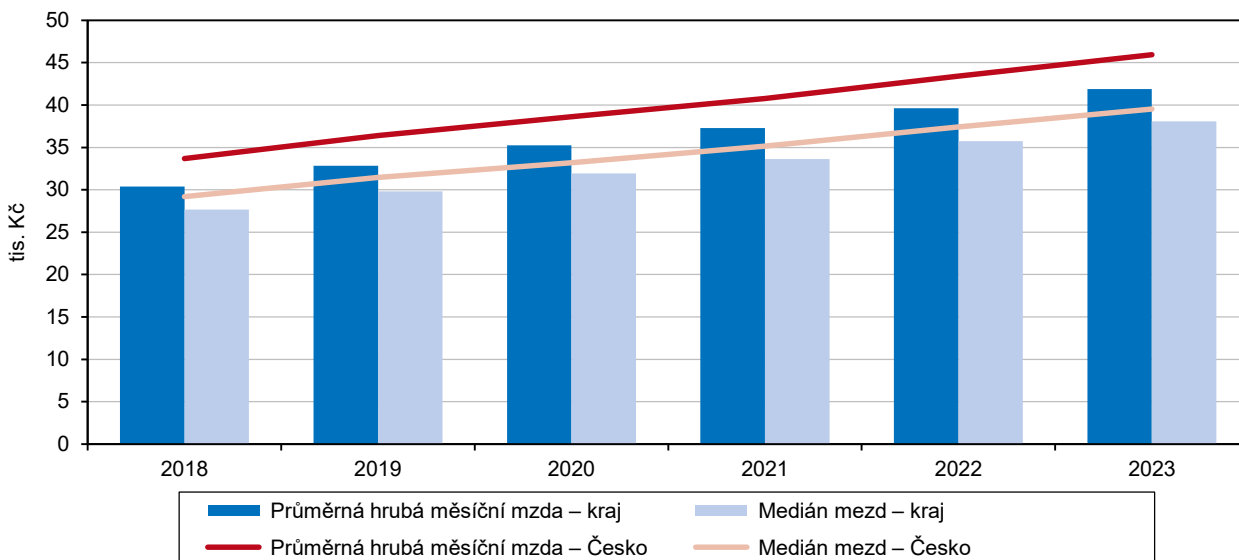
Náklady na bydlení byly velkou zátěží již pro zhruba 22 % moravskoslezských domácností

Subjektivně byly náklady na bydlení velkou zátěží pro 22,4 % domácností v Moravskoslezském kraji (o 6,0 p. b. více než při předchozím šetření). V mezikrajském srovnání šlo o pátou nejvyšší hodnotu, republikový průměr byl o 1,2 p. b. nižší. Nejvyšší podíl domácností, které náklady na bydlení považovaly za velkou zátěž, zaznamenal Liberecký kraj (37,1 %). Na druhé straně subjektivně nebyly náklady na bydlení vůbec zátěží v největší míře pro obyvatele Vysočiny (16,8 % domácností) a Prahy (16,5 %); Moravskoslezskému kraji patřila s 14,3 % třetí příčka.

Mzdy

Graf 2.15 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Moravskoslezském kraji a Česku

Zdroj: MPSV, MF, ČSÚ (Strukturální mzdová statistika)

Průměrná nominální hrubá měsíční mzda rostla, kvůli inflaci se však reálná mzda snížila

Údaje o průměrných mzdách jsou výsledkem výběrového šetření mezd MPSV (šetření o průměrném výdělku) a MF (šetření o platu). Toto šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování, neboť jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy mzdových prostředků na úrovni podniků či organizací. Průměrná hrubá měsíční mzda v Moravskoslezském kraji dosáhla v roce 2023 částky 41 866 Kč (muži 45 284 Kč a ženy 37 925 Kč). Ve srovnání s ostatními kraji byla mzda pátá nejnížší a zhruba o 4 tis. Kč pod republikovým průměrem, který činil 45 927 Kč.

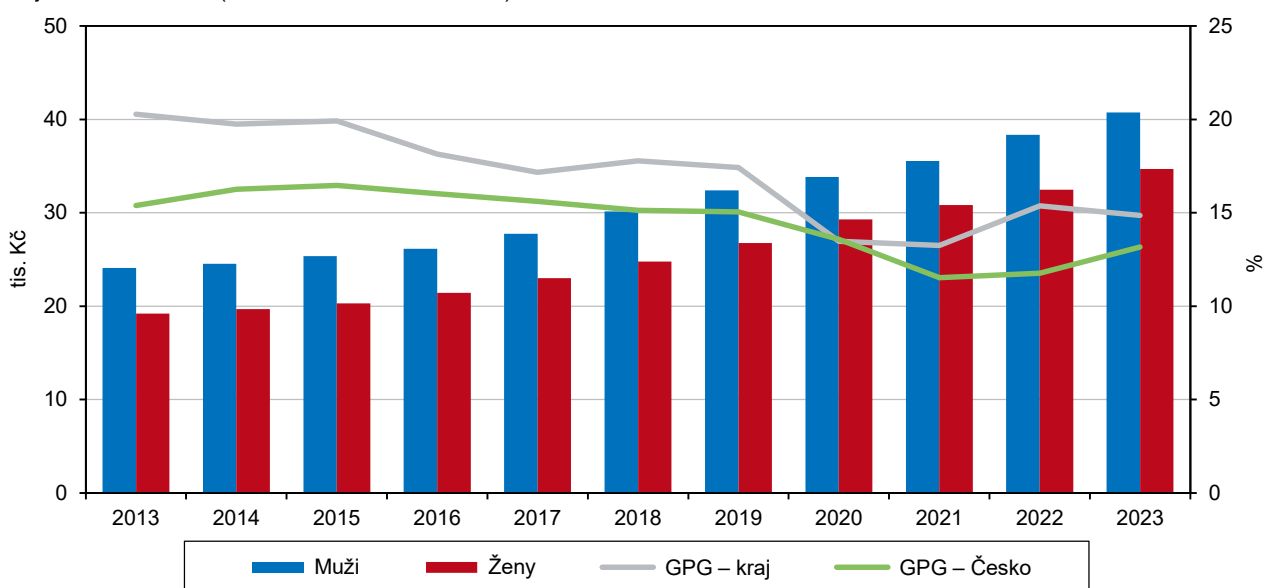
Celkově se mzda v kraji proti předchozímu roku nominálně zvýšila o 2 235 Kč, tj. o 5,6 % (v případě mužů vzrostla o 6,3 % a v případě žen o 5,1 %). Faktorem ovlivňujícím reálnou výši mzdy je i zvyšující se cenová úroveň (inflace) vyjádřená indexem spotřebitelských cen. Za rok 2023 dosáhla průměrná míra inflace se za celé Česko 10,7 %. Celková průměrná reálná mzda v kraji tak meziročně klesla o 4,6 %.

Hodnota mediánu mezd se pohybovala na úrovni 91 % průměrné mzdy v kraji

Ve výběrovém šetření mezd není používána pouze průměrná mzda (aritmetický průměr), ale také medián. Ten ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a vypovídá tak mnohem lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián mezd v Moravskoslezském kraji v roce 2023 dosáhl částky 38 073 Kč a tvořil tak 90,9 % průměrné mzdy v kraji. Hodnota mediánu byla mezi kraji Česka sedmá nejvyšší a za průměrem Česka (39 518 Kč) zaostávala o 1 445 Kč.

Graf 2.16 Medián mezd podle pohlaví a GPG¹⁾ v Moravskoslezském kraji a Česku

Zdroj: MPSV, MF, ČSÚ (Strukturální mzdová statistika)

¹⁾ GPG – gender pay gap – relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen (vztažený k mediánu mzdy mužů)

Průměrný výdělek mužů byl vždy vyšší než v případě žen, rozdíl se dlouhodobě snižuje

V případě mužů dosáhla výše mediánu 40 741 Kč a v případě žen 34 690 Kč, což znamenalo rozdíl ve prospěch mužů 6 051 Kč. Gender pay gap (GPG), který vyjadřuje rozdíl mezi mediánem mužů a žen vztažený k mediánu mužů, dosáhl v roce 2023 hodnoty 14,9 %. Přestože se GPG v kraji dlouhodobě snižuje, proti roku 2013 o 5,4 p. b., zůstává nad republikovým průměrem o 1,7 p. b.

Úplné náklady práce

Nejnižší náklady práce jsou dlouhodobě v odvětví ubytování, stravování a pohostinství

Nejvyšších úplných nákladů práce¹⁾ (ÚNP) na jednoho zaměstnance na republikové úrovni bylo v roce 2022 dosaženo v odvětví Informační a komunikační činnosti (96 632 Kč/měsíc). Na druhém místě bylo s malým odstupem odvětví Peněžnictví a pojišťovnictví, které dosahovalo měsíčních nákladů ve výši 94 137 Kč. V rámci krajů byly podle očekávání nejvyšší náklady práce v Praze (64 759 Kč/měsíc na

¹⁾ Náklady práce je možné definovat jako výdaje zaměstnavatele související se zaměstnáváním pracovníků, tj. cena, za kterou nakupuje pracovní sílu na trhu práce. Kromě přímých nákladů zahrnujících mzdy za vykonanou práci (mzdy a platy) a náhrady mezd (např. za dovolenou, za svátky atd.) tvoří úplné náklady také nepřímé náklady, které nesouvisí přímo se mzdou. Tyto výdaje zaměstnavatelů lze rozdělit na sociální požitky (např. příspěvky na bydlení, stravování, příspěvky do sociálních fondů), sociální náklady (např. platba zákonného pojistného), personální náklady (např. výdaje spojené s náborem zaměstnanců a jejich zaškolením nebo ošatné), ale také daně a dotace související se zaměstnáváním lidí. Pro účely výpočtu se používá průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané (s plnou pracovní dobou).

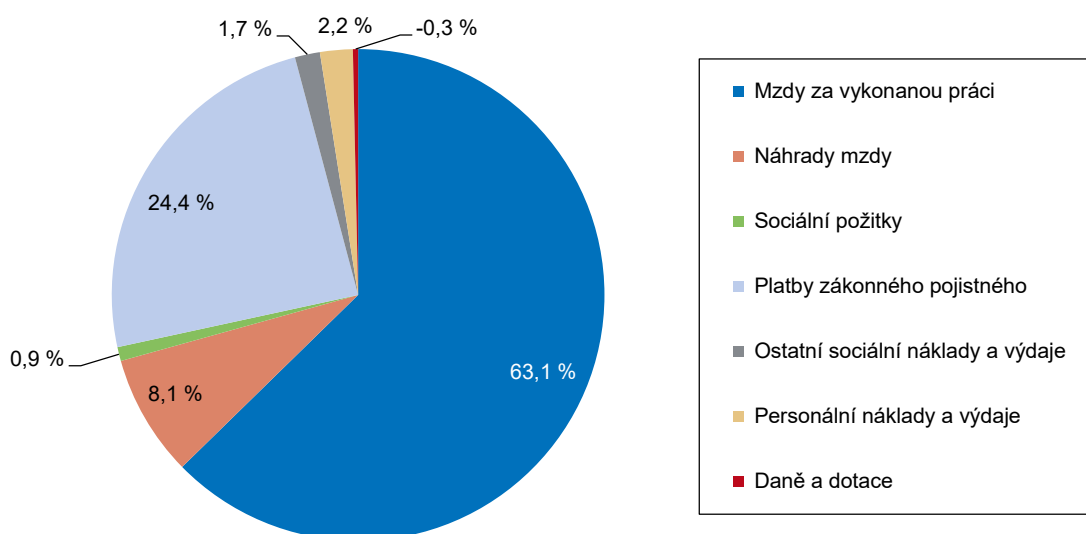
jednoho zaměstnance) a v případě třídění podle velikosti podniku ve firmách s 1 000 a více zaměstnanci (67 418 Kč/měsíc). Naopak nejnižší úroveň měsíčních nákladů práce na jednoho zaměstnance bylo v roce 2022 dosaženo v Karlovarském kraji (47 283 Kč), v rámci odvětví Ubytování, stravování a pohostinství (31 775 Kč), následovaného odvětvím Administrativní a podpůrné činnosti (36 927 Kč) a rovněž v malých podnicích s 1 až 9 zaměstnanci (36 019 Kč).

Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance v kraji dosáhly téměř 50 tis. korun

V Moravskoslezském kraji v roce 2022 činily měsíční náklady práce na jednoho zaměstnance 49 949 Kč a byly tak až deváté nejvyšší mezi všemi regiony Česka. Celorepublikovou výši úplných nákladů práce (55 554 Kč) překonaly pouze dva kraje, hl. město Praha a Středočeský kraj.

Graf 2.17 Struktura nákladů práce v Moravskoslezském kraji v roce 2022

Zdroj: ČSÚ

Mzdy a platy za vykonanou práci tvořily téměř dvě třetiny z celkových nákladů práce

Z hlediska struktury celkových nákladů práce byly v Moravskoslezském kraji nejvíce zastoupeny mzdy a platy, a to 63,1 % (31 516 Kč). Z této složky tvořily většinou část tarifní mzdy (76,1 %, popř. 48,0 % z ÚNP). Z ostatních složek mezd stojí za zmínku ještě odměny a pravidelné prémie s 9,6 % (6,1 % na celku) a ostatní příplatky (mzdová zvýhodnění) a doplátky se 7,2 % (4,5 % na celku). Náhrady mzdy ve výši 4 026 Kč za měsíc tvořily 8,1 % z celkových nákladů práce. V této kategorii měla největší podíl náhrada mzdy za dovolenou, a to 84,9 % z veškerých náhrad. Mzdy a platy společně s náhradami mezd tvoří tzv. přímé náklady, které tak dosahovaly 71,2 % úplných nákladů práce.

Čtvrtinu úplných nákladů práce činily platby povinného pojistného

Ostatní položky tvoří tzv. nepřímé náklady. Největší podíl tvořila skupina sociální náklady a výdaje s 26,1 % z ÚNP, přičemž většinu z nich činily platby zákonného pojistného (93,7 %, popř. 24,4 % z ÚNP). Podíl sociálních požitků na ÚNP se blížil jednomu procentu (0,9 %), přičemž zhruba dvě třetiny z těchto požitků tvořily příspěvky na stravování. Podíl personálních nákladů na ÚNP činil 2,2 %. Rozložení personálních nákladů bylo rovnoměrnější a největší část zaujímaly náklady na pracovní oděvy, uniformy, „ošatné“ (42,1 %) a náklady na školení zaměstnanců pro povolání (40,2 %).

Vzdělávání a vzdělání

Děti v mateřských školách meziročně ubylo

Obsazenost škol nižších stupňů je do značné míry ovlivněna vývojem porodnosti. V hodnoceném období od školního roku 2018/19 byl počet dětí navštěvujících mateřské školy v Moravskoslezském kraji poměrně stabilní. Svého maxima

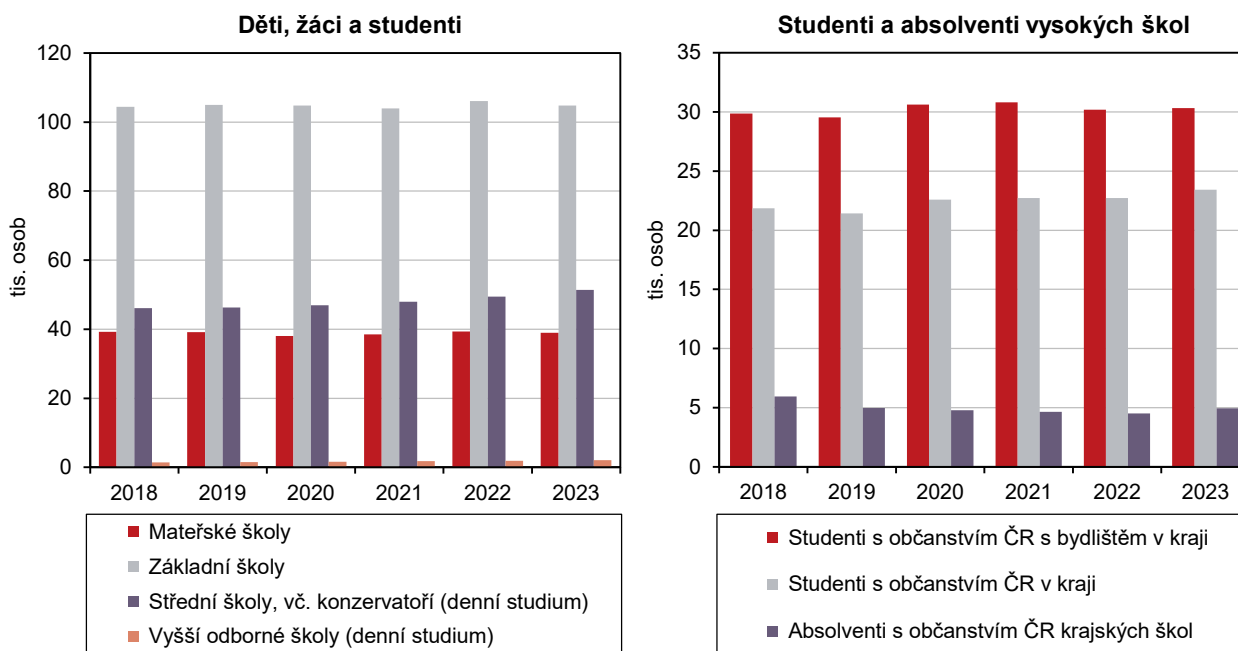
39 377 dětí dosáhl ve školním roce 2022/23, nejméně 38 073 dětí chodilo do školek ve školním roce 2020/21. V posledním sledovaném školním roce 2023/24 navštěvovalo 470 mateřských škol 38 932 dětí, což bylo meziročně o 1,1 % méně. Počet pedagogických pracovníků přepočtených na plně zaměstnané činil ve školním roce 2023/24 celkem 3 760 úvazků, ve srovnání s předchozím školním rokem tak došlo k nárůstu o 56 míst.

Počet žáků základních škol byl stabilní, snižoval se podíl žáků na 1. stupni

V posledních šesti letech se počet žáků na základních školách ustálil na úrovni 104 tis. dětí. Výjimku tvořil školní rok 2022/23, kdy do českých základních škol nastoupily děti válečných uprchlíků z Ukrajiny (106 057 žáků). Podle evidence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) ve školním roce 2023/24 zajišťovalo základní vzdělání 448 základních škol a tyto navštěvovalo 104 755 žáků, tj. o 1,2 % méně než v předchozím školním roce. Současně s poklesem počtu žáků došlo k nárůstu počtu tříd o 13 na celkových 5 669 tříd. V průměru na 1 třídu připadalo 18,5 žáka. Z celkového počtu žáků jich 56,7 % navštěvovalo 1. stupeň, což bylo o 2,4 p. b. méně než ve školním roce 2018/19. Pedagogickou činnost na základních školách vykonávalo 8 289 učitelů a učitelek (přepočteno na plně zaměstnané), tj. meziročně o 123 úvazků více. Za posledních šest sledovaných let vzrostl jak počet žáků základních škol (o 307 dětí), tak i počet tříd (o 395 tříd) a učitelů (o 961 úvazků).

Graf 2.18 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Moravskoslezském kraji

Zdroj: MŠMT

Středoškoláků přibývá, rostoucí trend bude pokračovat

Ve školním roce 2023/24 bylo v Moravskoslezském kraji evidováno 137 středních škol s 52 353 žáky, z toho 50 976 žáků studovalo v denní formě vzdělávání. Po dlouhodobém poklesu (od školního roku 2006/07) se počty žáků na středních školách v posledních pěti letech zvyšovaly, meziročně přibýlo 2 004 žáků. Zatímco se počet středních škol s ředitelstvím v Moravskoslezském kraji v posledních šesti letech téměř nezměnil (od 135 do 137 zařízení), k výraznějším změnám proti výchozímu školnímu roku 2018/19 došlo v ostatních ukazatelích. Vzrostl počet žáků (o 5 195), tříd (o 181) i pedagogů (o 650 úvazků). V příštích letech lze očekávat další výraznější nárůst středoškoláků, neboť na střední školy postupně nastupují silné ročníky dětí narozených v letech 2007 až 2010.

Přes 27 % žáků středních škol studovalo ve školním roce 2023/24 na gymnáziích

Ve školním roce 2023/24 studovalo v Moravskoslezském kraji na 39 gymnáziích 14 352 žáků. Celkem 102 škol poskytovalo střední odborné vzdělání, na které docházelo 36 233 žáků, z nichž 35 524 absolvovalo denní formu studia. Obory nástavbového studia studovalo na 30 školách 1 768 žáků, z toho denně se vzdělávalo 1 125 žáků. Ve všech zmíněných druzích škol se počet žáků meziročně zvýšil.

Počty konzervatoří a jejich studentů jsou stabilní

Počet konzervatoří v Moravskoslezském kraji se posledních šest let nezměnil, tuto formu vzdělávání poskytovaly i nadále 2 konzervatoře sídlící v Ostravě a Opavě. Ve školním roce 2023/24 na ně docházelo 466 žáků, z toho 434 osob v denním studiu. Výuku zajišťovalo 147 učitelů (přepočteno na plně zaměstnané).

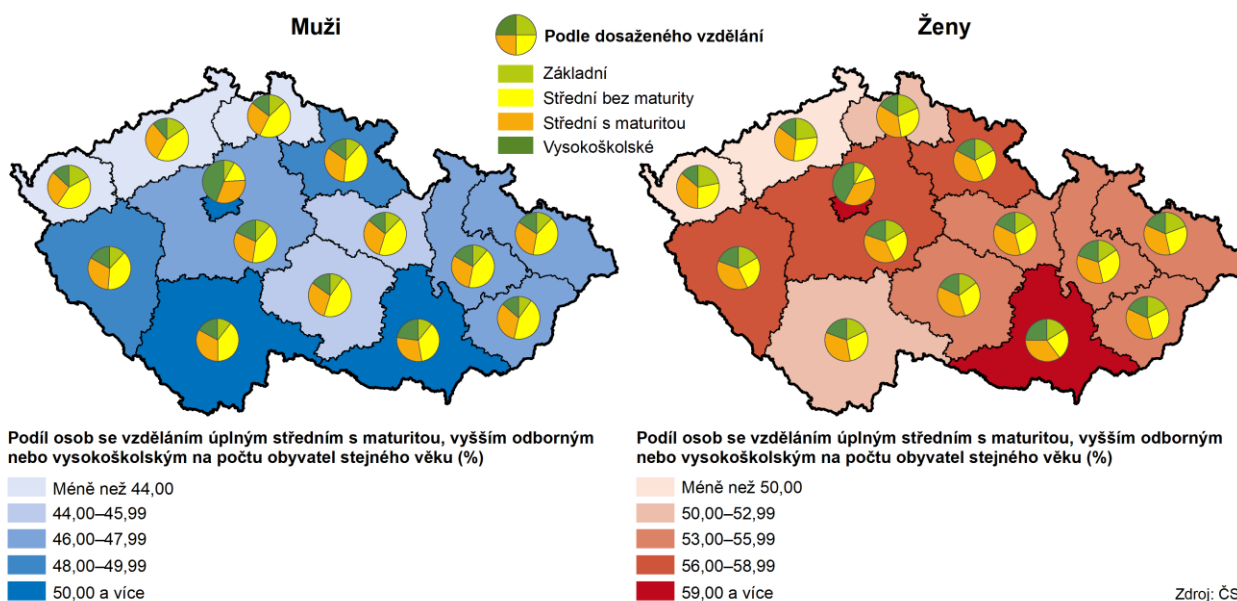
Pokračoval zvýšený zájem o studium na vyšších odborných školách

Ve školním roce 2023/24 působilo v kraji 13 vyšších odborných škol se 106 studijními skupinami denní formy vzdělávání. Denní formu studia navštěvovalo 2 029 studentů, což bylo o 125 studentů více než v minulém školním roce. Celkový počet studentů vyšších odborných škol činil 3 485 osob. Studentů na vyšších odborných školách v posledních 6 letech přibývá.

Zhruba 30 tis. osob s bydlištěm v kraji studovalo v roce 2023 na vysokých školách, jejich počet se meziročně téměř nezměnil

V roce 2023 působily v Moravskoslezském kraji 3 veřejné (Ostravská univerzita, Slezská univerzita v Opavě a Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava) a jedna soukromá vysoká škola (Evropská výzkumná univerzita, z. ú.). Počet fakult veřejných vysokých škol (16) se od roku 2007 nezměnil. V roce 2023 studovalo na vysokých školách 30 314 studentů se státním občanstvím ČR s bydlištěm v kraji, proti předešlému roku se tak jejich počet zvýšil o 137 osob. K meziročnímu nárůstu (o 0,5 %) došlo po propadu z roku 2022 a na vysokých školách tak studovalo o 1,5 % více osob s trvalým bydlištěm v Moravskoslezském kraji než v roce 2018. V posledním sledovaném roce studovalo bakalářský studijní program 19,1 tis. studentů, magisterský včetně navazujícího 9,9 tis. a doktorský cca 1,6 tis. osob. Prezenční formu studia preferovalo 23,6 tis. studentů a distanční a kombinovanou 7,0 tis. studentů.

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání a pohlaví v krajích v roce 2023

Podíl vysokoškolsky vzdělaných žen byl vyšší než v případě mužů

Struktura populace 15letých a starších podle vzdělání v Moravskoslezském kraji se podle výsledků VŠPS vyznačovala tím, že v případě žen byla nejvíce (nikoli však dominantně) zastoupena skupina s úplným středním vzděláním s maturitou, kdežto

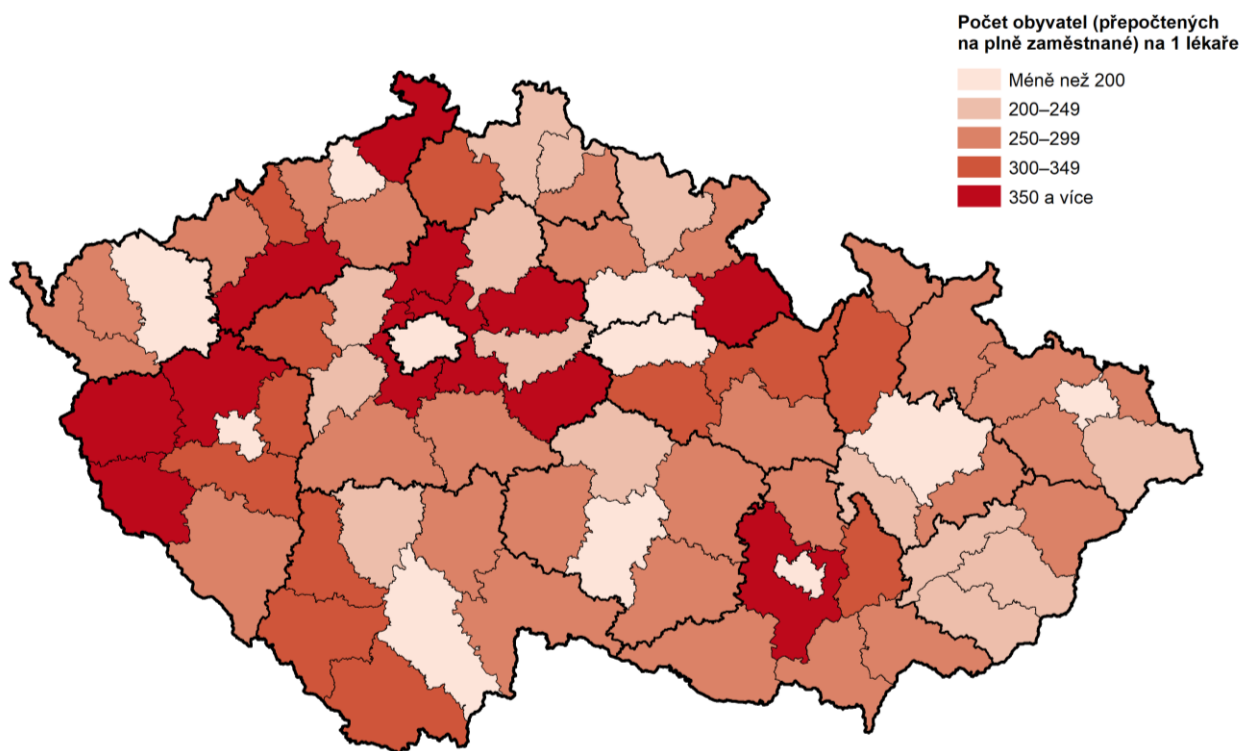
mezi muži převládalo střední vzdělání vč. vyučených bez maturity. V roce 2023 mělo středoškolské vzdělání s maturitou 35,2 % žen (a 31,5 % mužů). Vyučeno bez maturity (reprezentováno zejména učebními obory s výučním listem) potom bylo 40,3 % mužů (ale jen 27,4 % žen). Na vysokoškolské vzdělání dosáhlo 15,8 % mužů a 18,3 % žen. Na vyšší než základní vzdělání nedosáhlo 19,0 % žen a 12,4 % mužů.

Zdraví, nemocenské pojištění

Počty lékařů i dentistů se meziročně snížily

Počet lékařů (přepočtené počty na plně zaměstnané) v Moravskoslezském kraji podle posledních údajů z roku 2022 činil 5 428 osob a meziročně se snížil o 33 lékařů. Ve srovnání s rokem 2018 jejich počty vzrostly o 1,6 % (o 85 lékařů). Na 1 lékaře v Moravskoslezském kraji připadalo zhruba 219 obyvatel, což bylo o 12 osob více než republikový průměr. Nejvíce obyvatel na 1 lékaře byl evidován v okresech Nový Jičín a Opava (286, resp. 285) a za posledních pěti let se tyto hodnoty zásadně nezměnily. Naopak nejméně obyvatel na 1 lékaře spadalo v okrese Ostrava-město (144), kde se jejich počet každoročně snižoval (od roku 2018 o 12 osob). Z celkového počtu lékařů bylo 739 zubařů. V jejich případě došlo k úbytku, neboť ještě v roce 2018 pracovalo v Moravskoslezském kraji 786 dentistů.

Počet obyvatel na 1 lékaře v okresech v roce 2022

Zdroj: ÚZIS

Lůžkový fond v nemocnicích v Moravskoslezském kraji se zvětšoval

V Moravskoslezském kraji v roce 2022 sídlilo 19 nemocnic akutní péče a 3 následné péče. Počet lůžek v nemocnicích akutní péče činil 5 850 a jejich počet od roku 2018 vzrostly o 2,3 %. Lůžkový fond v nemocnicích následné péče dosahoval v celém hodnoceném období 270 míst. Na tisíc obyvatel kraje tak připadalo průměrně 5,2 lůžka (z toho 4,9 lůžka v nemocnicích akutní péče), přičemž v celém Česku to bylo 4,9 lůžka. V průběhu roku 2022 bylo celkově hospitalizováno 229,9 tis. osob (z toho 212,5 tis. v nemocnicích akutní péče), což proti roku 2018 představovalo pokles o 7,4 %. Průměrná délka ošetřovací doby v nemocnicích akutní péče činila 5,5 dne, následné péče 38,9 dne.

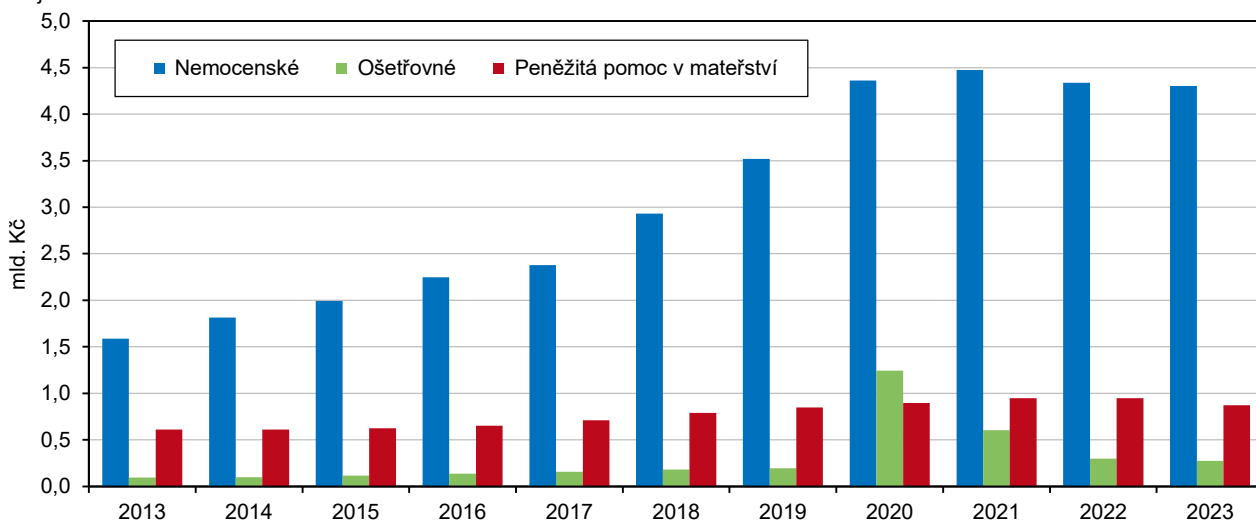

Všechny druhy samostatných ordinací lékařů ubývají

V roce 2022 poskytovaly v kraji své služby samostatné ordinace praktických lékařů pro dospělé (496 ordinací), pro děti a mládež (181 ordinací), stomatologů (557 ordinací) a gynekologů (148 ordinací). Ve všech případech jejich počty od roku 2018 poklesly.

Graf 2.19 Výdaje na vybrané dávky nemocenského pojištění v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSSZ

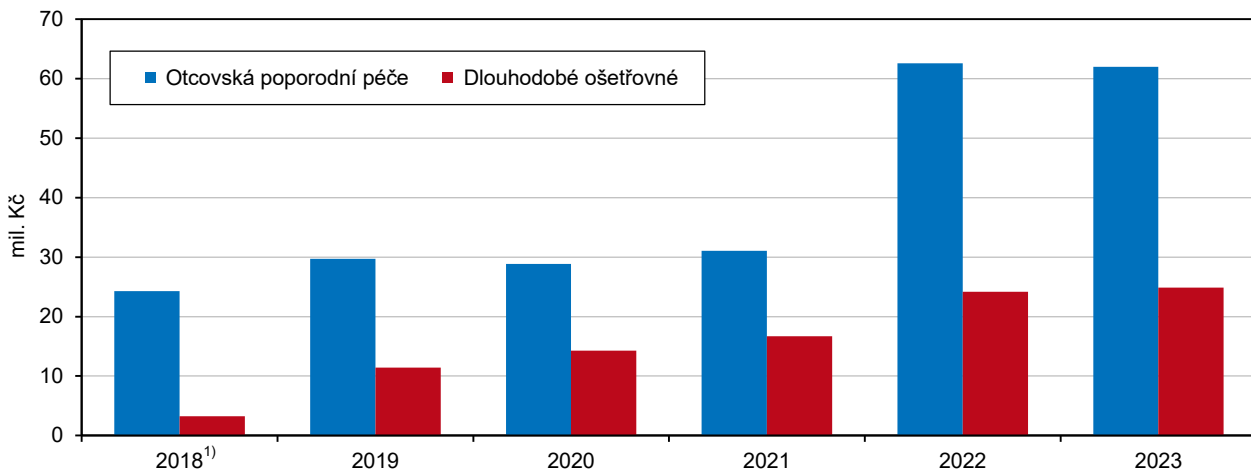

Celkový objem výdajů na dávky nemocenského pojištění vyplacených v Moravskoslezském kraji třetím rokem klesal

V roce 2023 bylo v Moravskoslezském kraji podle údajů České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) vyplaceno 5 536,2 mil. Kč na celkových dávkách nemocenského pojištění, tj. 12,2 % republikového objemu. Ve srovnání s rokem 2022 se objem vyplacených dávek v kraji snížil o 2,4 % (o 135,9 mil. Kč). V případě nemocenské, která se na celkových dávkách podílí tradičně nejvíce (77,7 %), došlo proti roku 2022 k poklesu o 34,2 mil. Kč (o 0,8 %) na 4 301,8 mil. Kč. Napříč kraji Česka se jednalo o nejvyšší hodnotu podílu, naopak nejnižší podíly nemocenské na celkových výdajích byly zaznamenány v Praze (55,4 %) a Jihomoravském kraji (67,8 %). Pouze v těchto dvou krajích se podíly nacházely pod celorepublikovou hodnotou (69,7 %). S výjimkou dlouhodobého ošetřovného (nárůst o 2,9 % na 24,9 mil. Kč) zaznamenaly ostatní dávky nemocenského pojištění v kraji meziročně nižší objem výdajů. Jednalo se o vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství (pokles o 29,4 % na 1,1 mil. Kč), ošetřovné (o 8,2 % na 274,6 mil. Kč), peněžitou pomoc v mateřství (o 8,1 % na 871,7 mil. Kč) a otcovskou poporodní péči (o 0,9 % na 62,0 mil. Kč).

Graf 2.20 Výdaje na dávky otcovské poporodní péče a dlouhodobé ošetřovné v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ČSSZ

¹⁾ dávky zavedeny v průběhu roku

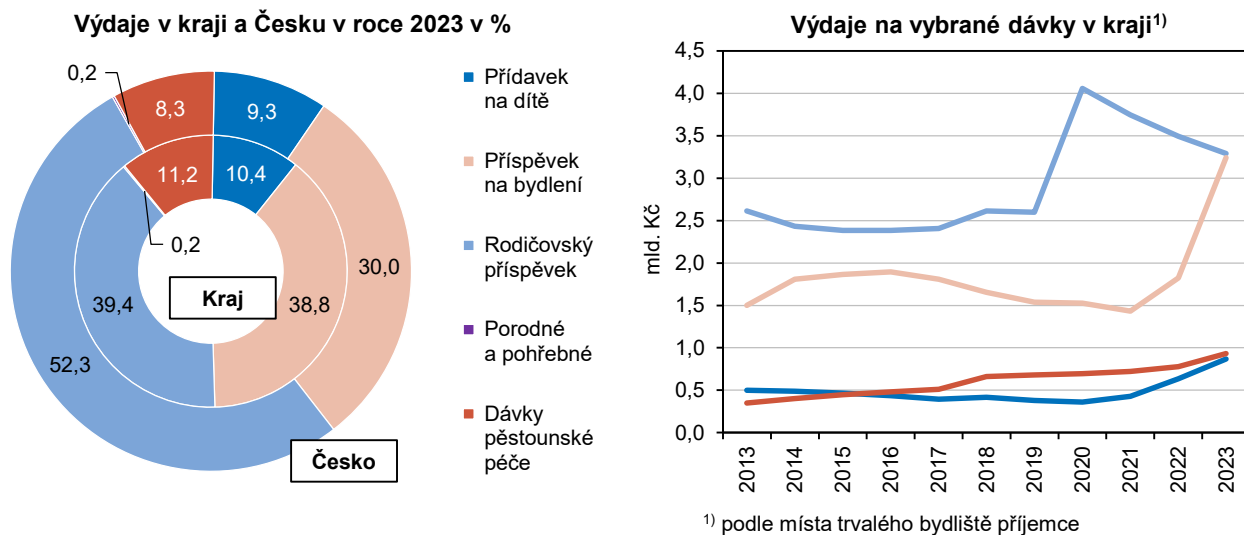
Státní sociální podpora

Dávky státní sociální podpory a péčovské péče vyplacené v Moravskoslezském kraji v roce 2023 dosáhly částky 8,4 mld. Kč

Mezi dávky státní sociální podpory se řadí přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, porodné a pohřebné. K dávkám péčovské péče mj. patří příspěvek na úhradu potřeb dítěte a odměna pěstouna. V roce 2023 bylo v Moravskoslezském kraji vyplaceno necelých 1,6 mil. dávek státní sociální podpory a přes 81 tis. dávek péčovské péče v celkové výši dosahující 8,35 mld. Kč. Veškeré hodnoty byly v rámci Česka nejvyšší. Proti roku 2018 došlo v kraji k výraznému nárůstu počtu vyplacených dávek státní sociální podpory a péčovské péče o cca 188 tis. dávek při současném nárůstu výše výdajů na tyto dávky (o 3,0 mld. Kč).

Graf 2.21 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v Moravskoslezském kraji a Česku

Zdroj: MPSV

V letech 2022 a 2023 se výrazně zvýšil objem vyplacených dávek příspěvků na bydlení

V počtu vyplacených dávek v kraji tvořily dlouhodobě největší část přídavky na děti (667 tis. dávek) a příspěvky na bydlení (584 tis. dávek). V objemu vyplacených dávek tvořil největší díl (39,4 %) rodičovský příspěvek s téměř 3,3 mld. Kč, následovaný příspěvkem na bydlení (3,2 mld. Kč, podíl 38,8 %). K nejvýraznější změně v objemu vyplacených dávek v hodnoceném období došlo v případě rodičovského příspěvku, který mezi roky 2019 a 2020 vzrostl o více než polovinu (o 56,2 %) z 2,6 mld. Kč na 4,1 mld. Kč a v případě příspěvku na bydlení, který mezi lety 2022 a 2023 skokově vzrostl o více než tři čtvrtiny (o 77,9 %).

V přepočtu na obyvatele byly vyplaceny dávky státní sociální podpory a péčovské péče v roce 2023 nejvyšší v Moravskoslezském kraji

Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v přepočtu na jednoho obyvatele činily v roce 2023 na republikové úrovni 5 477 Kč, v Moravskoslezském kraji byly o 1 538 Kč vyšší (7 015 Kč). V mezikrajském srovnání tak byly výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče na obyvatele nejvyšší právě v Moravskoslezském kraji, naproti tomu nejnižších hodnot dosáhly v krajích Plzeňském (4 504 Kč) a Vysočina (4 711 Kč). Od roku 2018 se průměrná částka na 1 obyvatele v Moravskoslezském kraji zvýšila o 2 556 Kč.

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

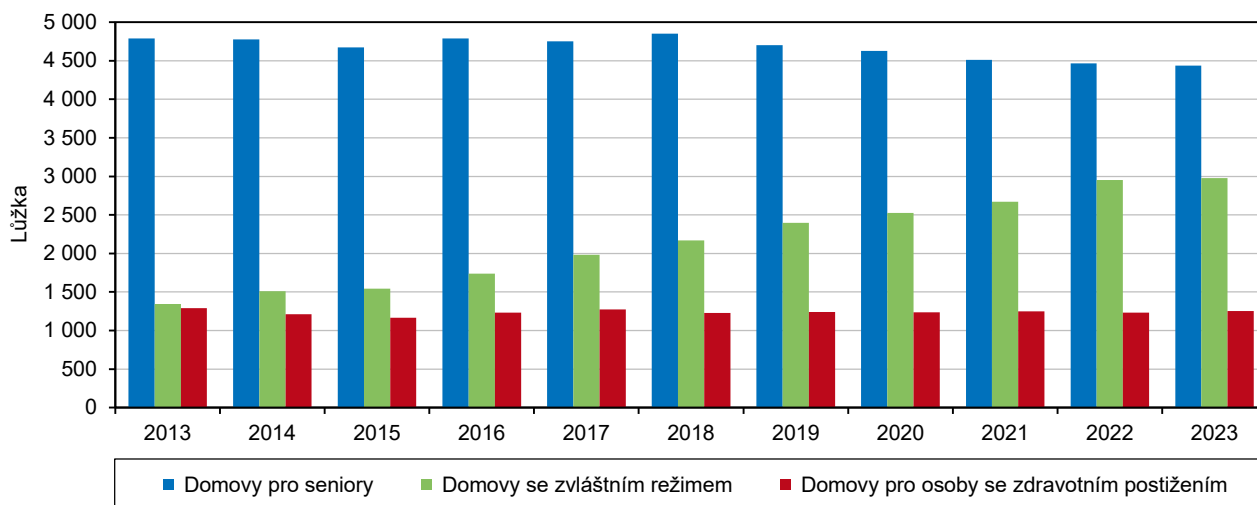
Zařízení služeb sociální péče v kraji pomalu přibývá

Základní druhy a formy sociálních služeb tvoří sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. V roce 2023 bylo v Moravskoslezském kraji provozováno celkem 492 zařízení sociálních služeb, z nichž celých 30 % (149 zařízení) tvořily služby provozované formou celoroční pobytové služby. Jednalo se zejména o domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením s celkovou kapacitou 8 666 lůžek, což bylo o 418 lůžek více než v roce 2018.

Graf 2.22 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Počet lůžek v domovech pro seniory byl v roce 2023 na historickém minimu

Jednou z legislativně stanovených služeb sociální péče je pobytová služba s celoročním provozem v domovech pro seniory. Tato zařízení poskytují pobytové služby osobám se sníženou soběstačností zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. V Moravskoslezském kraji bylo v roce 2023 provozováno 73 domovů pro seniory s kapacitou 4 435 lůžek. Z dlouhodobého pohledu počet lůžek v domovech pro seniory klesal, přičemž kapacita v roce 2023 dosáhla svého historického minima.

Počet lůžek v domovech pro osoby se zdravotním postižením zůstává stabilní

Mezi další služby sociální péče se řadí domovy pro osoby se zdravotním postižením, které poskytují pobytové služby s celoročním provozem osobám se sníženou soběstačností z důvodu zdravotního postižení. V Moravskoslezském kraji se v roce 2023 nalézalo 25 těchto zařízení s kapacitou 1 254 lůžek. Dlouhodobě byl počet těchto zařízení i jejich kapacita stabilní.

Největší rozvoj zažívaly domovy se zvláštním režimem

Domovy se zvláštním režimem poskytují pobytové služby s celoročním provozem osobám trpícím duševním onemocněním, závislostí na návykových látkách, Alzheimerovou chorobou či jinou formou demence. V Moravskoslezském kraji bylo v roce 2023 provozováno 51 těchto zařízení s kapacitou 2 977 lůžek. Tento typ pobytových služeb zažívá v posledních letech největší rozvoj. Od roku 2018 se jejich počet v kraji zvýšil o 6 zařízení a 808 lůžek.

Výdaje na příspěvek na péči dosáhly v roce 2023 v Moravskoslezském kraji 4,5 mld. Kč

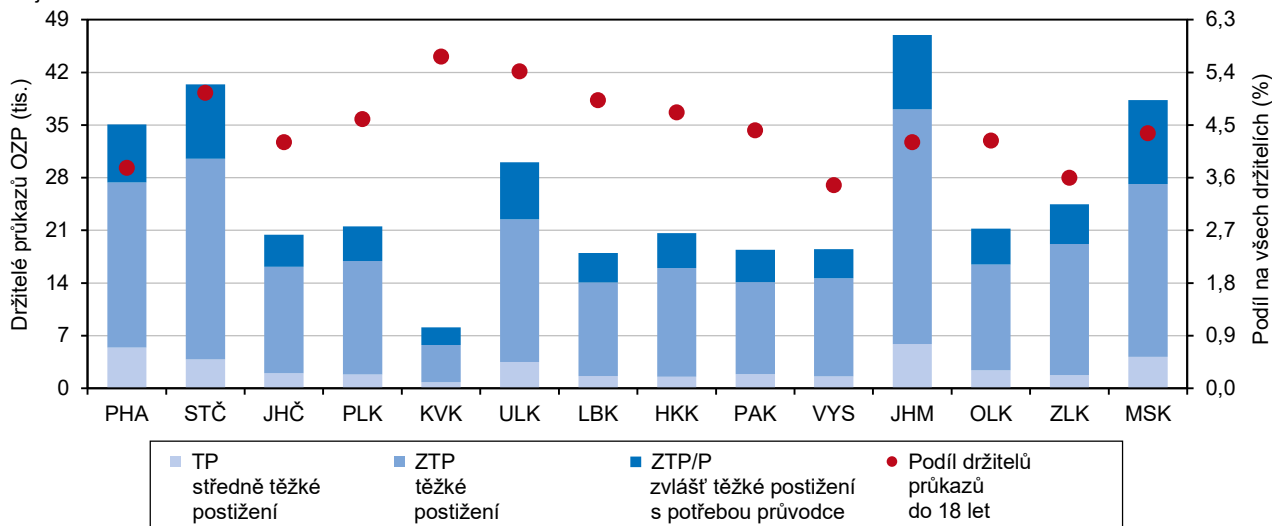
V prosinci 2023 bylo v Moravskoslezském kraji v průměru 44,3 tis. příjemců příspěvku na péči (osob závislých na pomoci jiné osoby), z toho 30,7 tis. bylo ve věku 65 let a více (9,5 tis. mužů a 21,2 tis. žen). Proti stejnému období roku 2022 se počet žadatelů nepatrně snížil o cca 300 osob. Výdaje na příspěvek na péči dosáhly v kraji v roce 2023 částky téměř 4,5 mld. Kč a meziročně se zvýšila o 45,6 mil. korun.

Počty držitelů průkazů osob se zdravotním postižením každoročně narůstaly

V prosinci 2023 bylo v Moravskoslezském kraji evidováno 38 319 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením (OZP), přičemž jejich počty průběžně narůstají. Proti roku 2018, kdy bylo evidováno 33 268 držitelů, se jejich počet navýšil o 15,2 %. Největší část držitelů průkazů OZP náležela do kategorií ZTP (těžké postižení) s 59,9 % a ZTP/P (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce) s 29,1 %. Nejmenší podíl 11,0 % zaujímal kategorií TP (středně těžké postižení).

Graf 2.23 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle krajů v prosinci 2023

Zdroj: MPSV

Na tisíc obyvatel kraje připadalo 32 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením, což bylo méně než republikový průměr

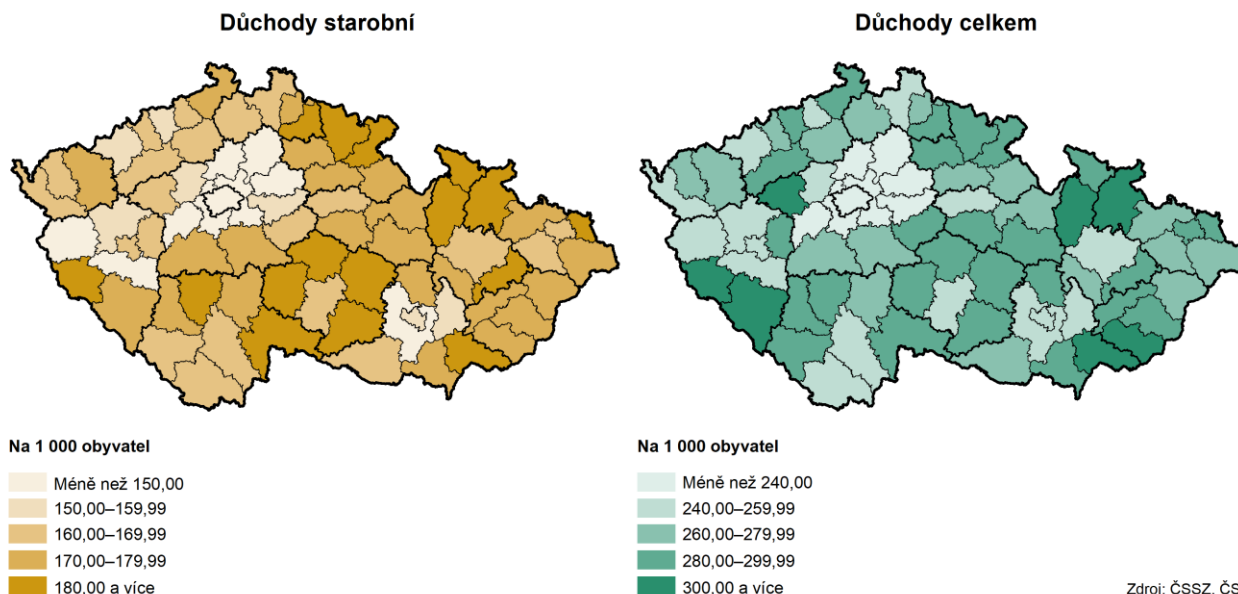
Na 1 000 obyvatel Moravskoslezského kraje připadalo celkově 32 držitelů průkazů OZP, z toho 4 osoby s TP, 19 osob se ZTP a 9 osob se ZTP/P. Pouze u osob se ZTP/P došlo k překročení celorepublikové hodnoty o 1,6 osoby na 1 000 obyvatel. V mezikrajském srovnání byl evidován nejvyšší počet osob se zdravotním postižením na tisíc obyvatel ve Zlínském kraji, přičemž převyšoval celorepublikové hodnoty (celkem 42,1; TP 3,0; ZTP 30,0; ZTP/P 9,1) ve všech kategoriích kromě těžce postižených. Naopak nejnižší počet osob se zdravotním postižením byl v roce 2023 evidován v Praze (25,5).

Důchodci, důchody

Více než čtvrtina obyvatel kraje pobírala některý z důchodů

Podle údajů (ČSSZ) pobírala v Moravskoslezském kraji ke konci roku 2023 některý z důchodů více než čtvrtina populace (28,2 %, tj. 335,2 tis. osob), z toho 82,6 % (277,0 tis. osob) pobíralo plný starobní důchod (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Téměř tři čtvrtiny ze starobních důchodců pobíraly starobní důchod samostatně – sólo (207,1 tis. osob) a jedna čtvrtina osob pobírala starobní důchod v kombinaci s jinými typy důchodů jako např. vdovským, vdoveckým či invalidním.

Příjemci důchodů v okresech v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ, ČSÚ

Celkový počet důchodců v kraji v roce 2023 meziročně mírně vzrostl

Celkový počet příjemců důchodů v Moravskoslezském kraji bez ohledu na druh důchodu se v letech 2018 až 2022 snižoval. Zatímco v letech 2018 a 2019 byl pokles v řádu stovek osob, v následujících letech úbytek zrychlil. V roce 2023 se tento trend otočil a jejich počet meziročně mírně vzrostl o 0,7 %. Ve srovnání s rokem 2018 se celkový počet příjemců důchodů v roce 2023 snížil o 7,3 tis. osob (o 2,1 %).

Počty starobních důchodců ovlivnil v letech 2020 a 2021 covid-19

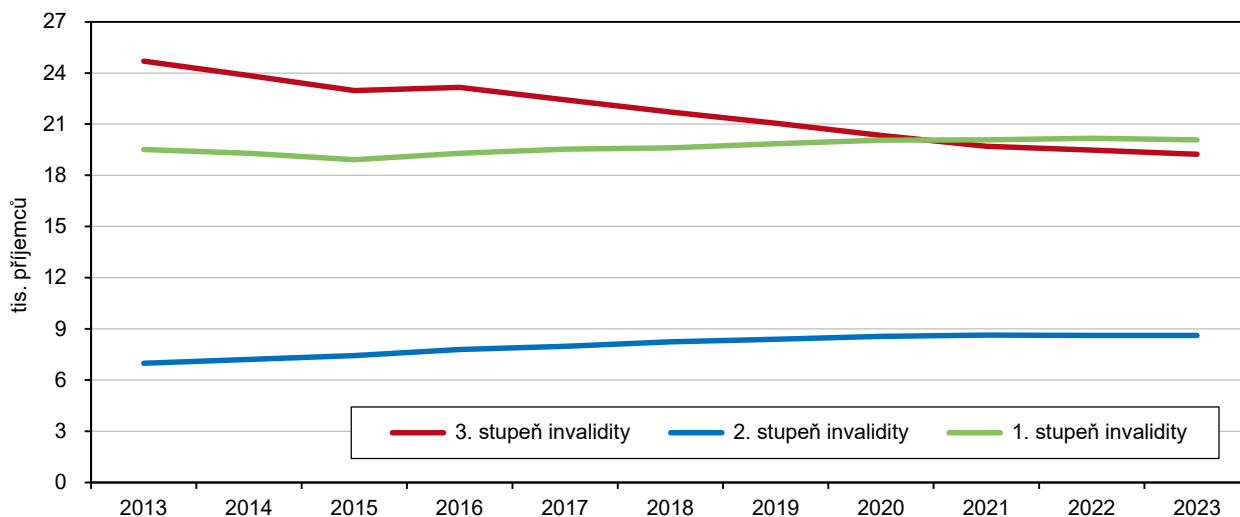
Jiný vývoj v delším časovém horizontu lze vysledovat v případě příjemců plných starobních důchodů (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým), jejichž počty v návaznosti na demografický vývoj a stárnutí populace od roku 2013, spíše rostl. K obratu došlo v roce 2020, kdy se naplno projevila epidemie covid-19, jež byla nebezpečná především pro rizikové skupiny, mezi které spadají i senioři, a jejich počty se začaly snižovat. V porovnání s rokem 2019, kdy jejich počet byl nejvyšší (281,8 tis. osob) klesl počet starobních důchodců v kraji v roce 2023 o 1,7 % (o 4,8 tis. osob).

Mezi příjemci důchodů převažovaly ženy v poměru 3 : 2

Mezi osobami pobírajícími důchod v roce 2023 v Moravskoslezském kraji převažovaly ženy, z celkového počtu 335,2 tis. důchodců dosahoval jejich podíl 58,0 % (194,6 tis. žen). Velmi podobná situace platila i v případě starobních důchodců (plných a poměrných) vyplácených sólo a v kombinaci s pozůstalostním důchodem (tj. včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem). Mezi jejich příjemci (278,5 tis. osob) převažovaly ženy v poměru 3 : 2 (59,4 %). Je to dáno tím, že ve srovnání s muži se ženy dožívají jednak vyššího průměrného věku, jednak do důchodu mohou v současnosti přecházet o něco dříve podle počtu vychovaných dětí. Proti mužům však pobírají nižší průměrné částky ve všech typech důchodů (s výjimkou sirotčího). Souvisí to s dobou jejich ekonomické aktivity a také s jejich výdělkem, které bývají nižší proti mužům vlivem rozdílného druhu a charakteru zaměstnání.

Graf 2.24 Příjemci invalidních důchodů podle stupně invalidity v Moravskoslezském kraji (stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

Podíl příjemců předčasných důchodů v kraji se v roce 2023 skokově zvýšil

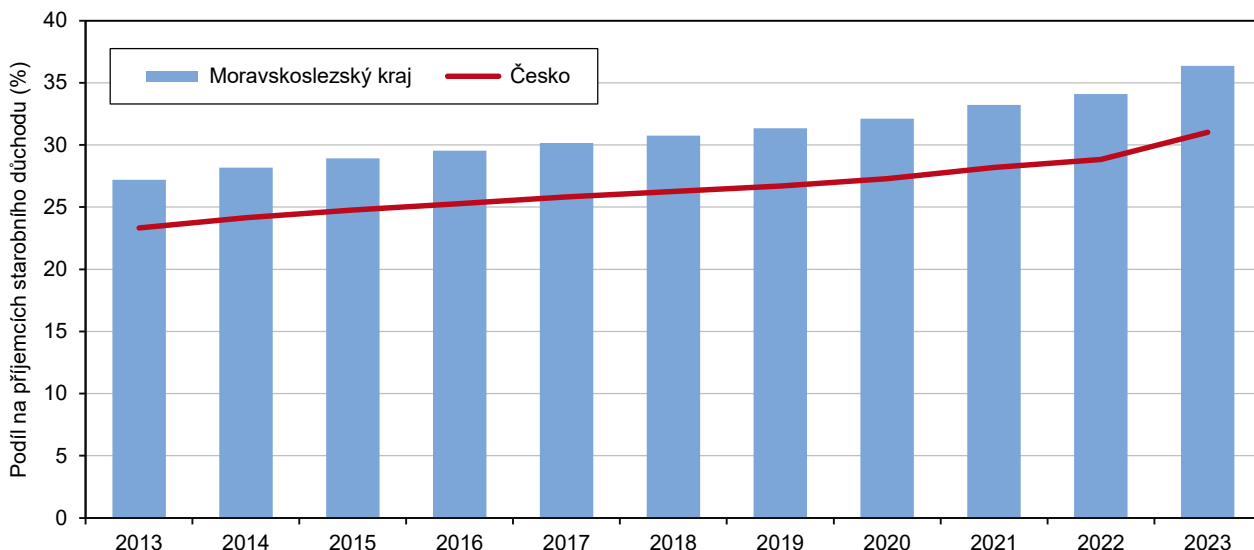
Obecně má na zvyšování počtu příjemců důchodů kromě stárnutí populace vliv také sociálněekonomický vývoj, kdy roste počet i podíl osob odcházejících do předčasného starobního důchodu. Na rozdíl od předchozích let, kdy byl nárůst hodnot obou ukazatelů pozvolný, došlo v roce 2023 k jejich skokovému zvýšení. Příklad to lze na vrub mimořádným valorizacím důchodů v roce 2022, které vytvořily velmi výhodné podmínky pro odchod do předčasného starobního důchodu.

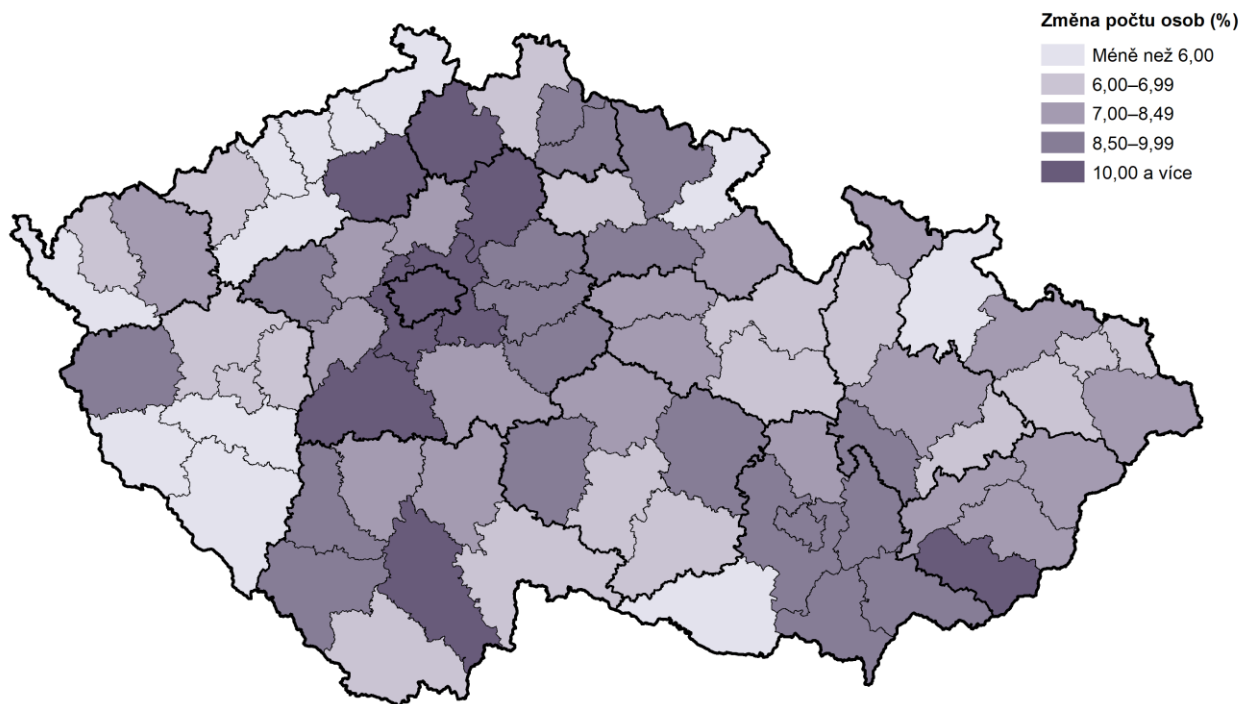
V Moravskoslezském kraji v roce 2023 pobíralo předčasně přiznaný starobní důchod 100,7 tis. osob, tedy 36,4 % ze všech příjemců plného starobního důchodu (vč. souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Meziročně vzrostl podíl příjemců předčasných důchodů v kraji o 2,3 p. b. (o 6,6 tis. osob). Od roku 2018 vzrostl podíl příjemců předčasných důchodů v kraji o 14,2 tis. osob (nárůst o 5,6 p. b.). Vyšší podíl příjemců předčasných důchodů v roce 2023 byl zaznamenán pouze na Vysočině (39,5 %) a v Pardubickém kraji (36,5 %).

Graf 2.25 Příjemci předčasného starobního důchodu v Moravskoslezském kraji a Česku (stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

Změna počtu příjemců předčasných starobních důchodů v okresech mezi prosincem roku 2022 a 2023

Pozn.: včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem

Zdroj: ČSSZ, vlastní dopočet

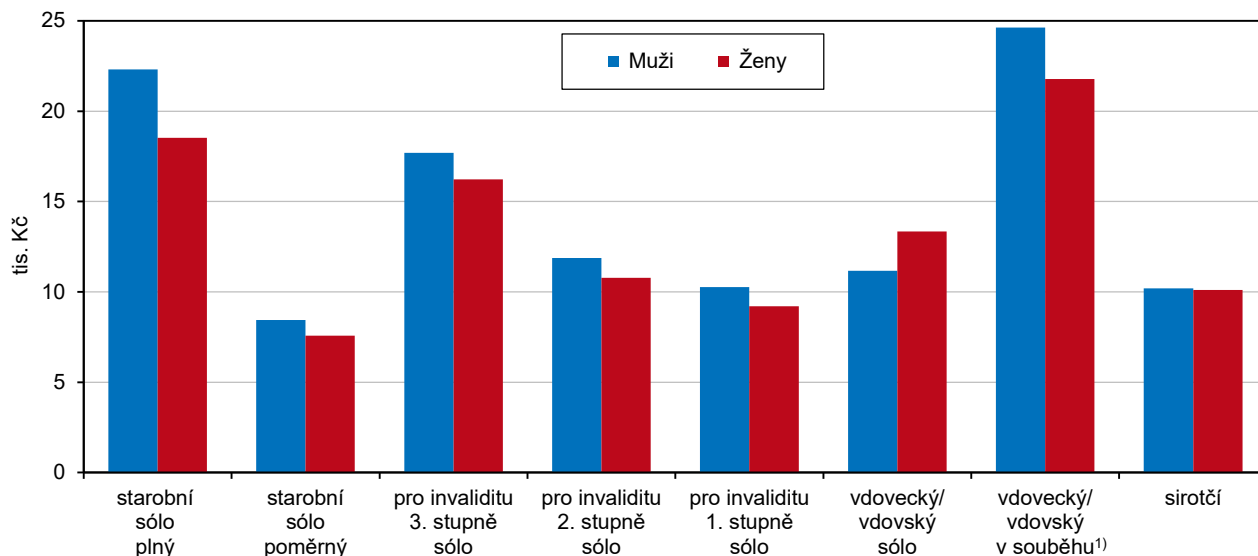

Institut předčasného důchodu využívali v Moravskoslezském kraji častěji muži než ženy

V Moravskoslezském kraji odcházeli muži do předčasného důchodu častěji než ženy, přičemž v roce 2023 byl podíl mužů využívajících předčasného důchodu 37,4 % a žen 35,6 %. V rámci okresů Moravskoslezského kraje se pohybovala hodnota příjemců předčasného starobního důchodu mezi 30,7 % v okrese Ostrava-město a 42,0 % v okrese Nový Jičín. Přestože do předčasného důchodu odcházejí častěji muži než ženy, byl celkový počet žen mezi příjemci předčasného starobního důchodu vyšší (58,6 tis. žen a 42,2 tis. mužů). V roce 2023 tak činilo zastoupení žen na celkovém počtu předčasných důchodců 58,2 %, jejich podíl se však rok od roku mírně snižuje.

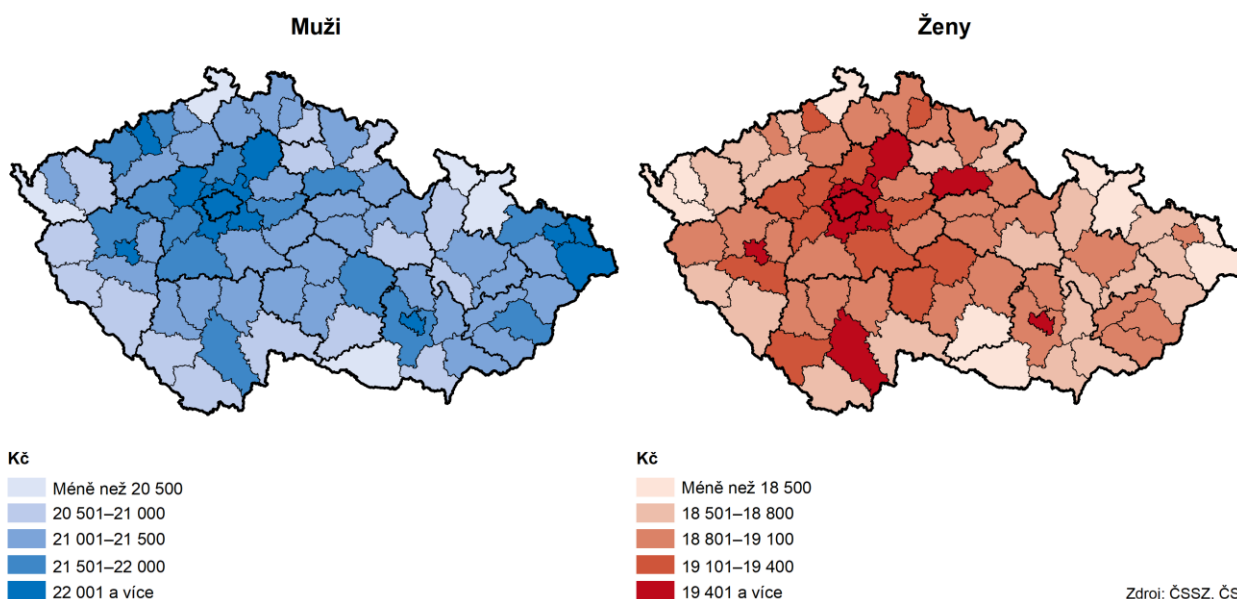
Graf 2.26 Průměrná výše důchodů podle jejich druhu a pohlaví příjemce v Moravskoslezském kraji v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

¹) důchod vdovecký nebo vdovský v souběhu s přímým důchodem (tj. starobním nebo invalidním)

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví v okresech v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ, ČSÚ

Výše starobního důchodu v kraji dosáhla 53,5 % mzdového mediánu

V prosinci 2023 vzrostla průměrná měsíční výše sólo vyplácených plných starobních důchodů v Moravskoslezském kraji meziročně o 2 209 Kč (o 12,2 %) na 20 385 Kč. Od roku 2018 se zvýšil důchod v kraji o 7 882 Kč (o 63,0 %). Vyšší průměrný starobní

důchod v prosinci 2023 pobírali pouze důchodci v Praze (21 519 Kč) a ve Středočeském kraji (20 591 Kč). Průměrná měsíční výše starobního důchodu v Moravskoslezském kraji tak tvoří více než polovinu mzdového mediánu (53,5 %), ve srovnání s republikovým průměrem byla hodnota tohoto podílu o 2,1 p. b. vyšší. Nejvyšší průměrný starobní důchod sólo ve výši 20 744 Kč byl v prosinci 2023 vyplácen v okrese Karviná a nejnižší v okrese Bruntál 19 301 Kč.

Zavedením výchovného se v roce 2023 rozdíl mezi výší starobního důchodu mužů a žen snížil

Starobní důchod (sólo bez souběhu) mužů v Moravskoslezském kraji v roce 2023 dosáhl částky 22 312 Kč, v případě žen to bylo 18 525 Kč. Rozdíl ve výši starobních důchodů mezi pohlavími tak činil 3 787 Kč, což bylo absolutně nejvíce mezi kraji Česka a až do konce roku 2022 se v čase neustále navyšoval. V posledním roce poklesl o 16,1 % a to v souvislosti se zavedením tzv. výchovného k důchodům pro ženy ve výši 500 Kč za každé dítě.

Kultura

Moravskoslezské knihovny disponovaly více než 4,9 mil. knihovních jednotek

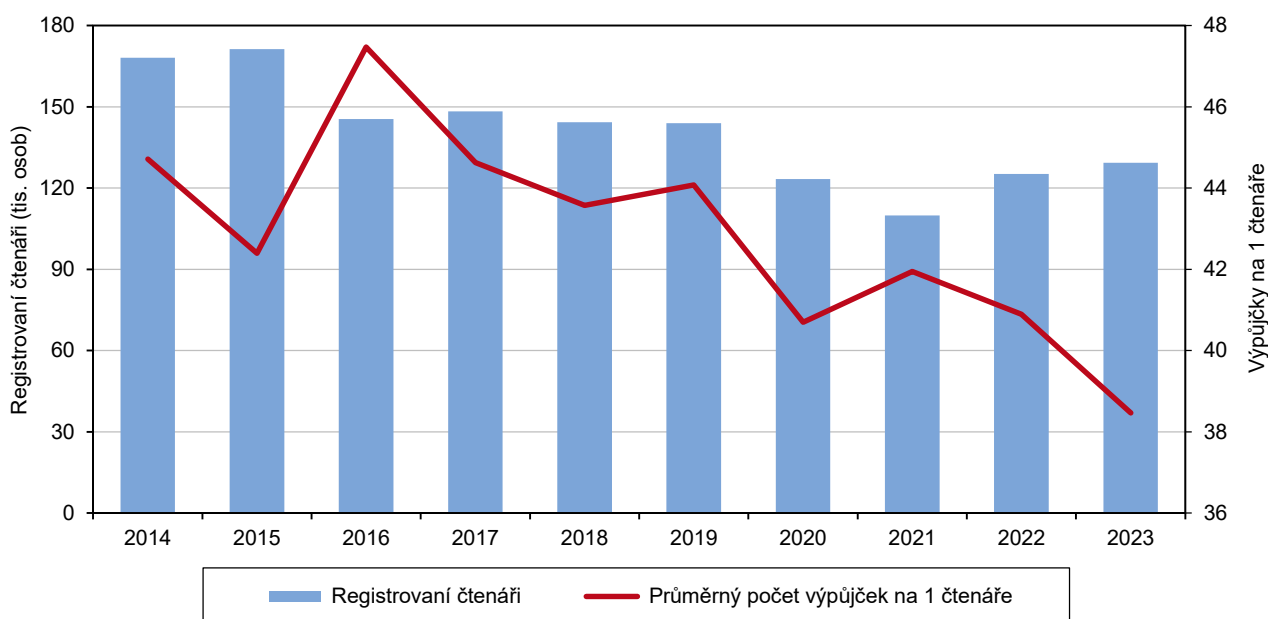
V Moravskoslezském kraji bylo podle předběžných výsledků na konci roku 2023 v provozu 267 knihoven a jejich 138 poboček (lokálně vyčleněných částí knihoven, které pracují pod jejich přímým vedením). Registrovaných 129 tis. moravskoslezských čtenářů, z nichž 29,5 % bylo do 15 let, mělo k dispozici přes 4,9 mil. knihovních jednotek (knih, novin, časopisů, elektronických dokumentů apod.). Přestože nejvíce knihoven vč. poboček nalezneme ve Středočeském kraji (772), v případě registrovaných čtenářů a počtu knihovních jednotek tomu tak není. S 207 tis. registrovanými čtenáři a 10 mil. knihovních jednotek ho předstihla Praha.

Registrovaný čtenář uskutečnil v roce 2023 průměrně 38 výpůjček

Ve veřejných knihovnách v kraji bylo v roce 2023 evidováno téměř 5 mil. výpůjček, tento počet se proti roku 2022 snížil o 147 tis., tedy o 2,9 %. Registrovaný čtenář v kraji si tak vypůjčil v průměru 38 knihovních jednotek, což byl po Zlínském kraji (42) druhý nejvyšší počet mezi kraji Česka.

Graf 2.27 Veřejné knihovny v Moravskoslezském kraji

Zdroj: NIPOS

Moravskoslezský kraj má bohatou a pestrou nabídku památkových objektů ...

Dalším prvkem z oblasti kulturních zařízení jsou památkové objekty s kulturním využitím, které jsou v kraji zpřístupněné návštěvníkům za vstupné. Patří sem hrady, zámky, kláštery, kostely, mlýny apod., ovšem památky, které jsou ve správě muzea

či galerie, sem zařazeny nejsou (např. zámek Kunín, hrad Hukvaldy). K památkovým objektům zpřístupněným návštěvníkům za vstupné na území Moravskoslezského kraje namátkou patří:

- v okrese Bruntál – zámek Linhartovy ve Městě Albrechtice, zámek Slezské Rudoltice,
- v okrese Karviná – zámek Fryštát,
- v okrese Nový Jičín – hrad Štramberk, hrad Starý Jičín,
- v okrese Opava – státní zámek Hradec nad Moravicí, státní zámek Raduň,
- v okrese Ostrava – Důl Michal v Ostravě, Slezskoostravský hrad.

... a v roce 2023 na ně zavítal rekordní počet návštěvníků

Návštěvnost památkových objektů byla v hodnoceném období ovlivněna nejen (ne)přízní počasí, ale v letech 2020 a 2021 i pandemií nemoci covid-19. Proto se mezi lety 2018 a 2023 pohybovala návštěvnost památek v Moravskoslezském kraji v širokém rozmezí 243 až 374 tis. osob ročně, přičemž rekordním byl rok 2023. V areálu památek bývají často pořádány i kulturní akce, v roce 2023 se jich konalo 278 s účastí 144 tis. osob.

Počet návštěvníků expozic a výstav organizovaných muzei a galeriemi překročil tři čtvrtě milionu osob

V Moravskoslezském kraji v roce 2023 si mohla kulturní veřejnost vybrat k návštěvě z 30 muzeí a památníků, 2 galerií a 25 poboček muzeí a galerií. Bylo v nich možno shlédnout 136 expozic a 272 výstav. Počet návštěvníků expozic a výstav v kraji dosáhl hranice 751 tis., což bylo ve srovnání s rokem 2022 o 37 tis. osob méně (pokles o 4,7 %).

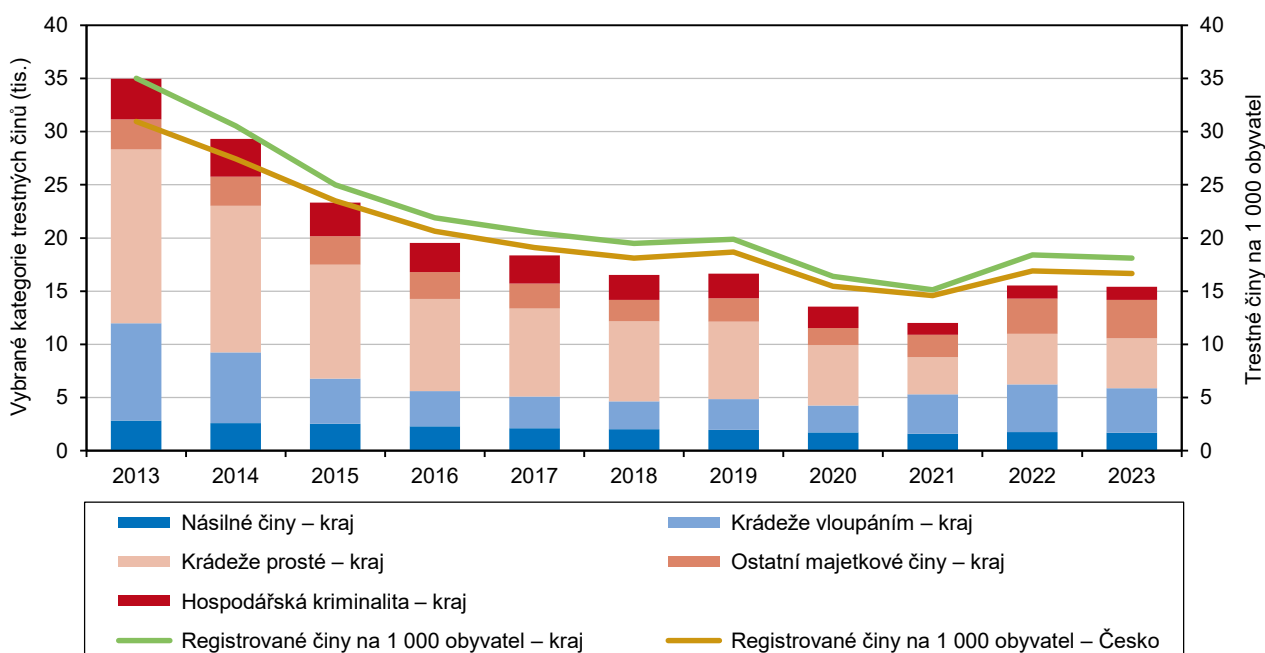
Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Počet zjištěných trestných činů v kraji meziročně poklesl, přesto byl druhý nejvyšší v republice

V průběhu roku 2023 bylo Policií České republiky registrováno na území Moravskoslezského kraje 21 564 trestných činů, což představovalo 11,9 % všech registrovaných skutků na území Česka. Větší podíl na celkové kriminalitě vykázala pouze Praha (22,6 %), naopak nejmenší podíl na republikové kriminalitě zaznamenali v Pardubickém kraji (2,7 %). Meziročně vzrostl počet registrovaných trestných činů v osmi krajích Česka, nejvíce to bylo na Vysočině o 7,0 %. Moravskoslezský kraj patřil mezi kraje, v nichž došlo k poklesu kriminality, a to o 1,5 % (o 320 trestných činů).

Graf 2.28 Registrované trestné činy v Moravskoslezském kraji a Česku

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Počet zjištěných trestných činů na 1 000 obyvatel přesahoval republikový průměr

Při přepočtu na 1 000 obyvatel v Moravskoslezském kraji připadalo 18,1 zjištěných trestných činů. Tato hodnota ukazatele se od roku 2018 snížila o 1,4 trestného činu. Republikový průměr činil 16,7 zjištěných trestných činů na tisíc obyvatel a vedle Moravskoslezského kraje jej přesáhli v Praze (29,9), Ústeckém kraji (19,8) a Karlovarském a Libereckém kraji (shodně 17,1).

Počty násilných trestných činů klesají, přesto byly jejich počty nejvyšší v Česku

Zvláštní pozornost si zaslouží násilné a mravnostní trestné činy, těch bylo v Moravskoslezském kraji v roce 2023 spácháno 2 015, resp. 315 činů. I přestože násilných trestných činů každoročně ubývá (proti roku 2018 o 16,1 %), nadále zůstávají jejich počty mezi všemi kraji Česka největší. Mravnostních trestných činů v roce 2023 ubylo meziročně o 16,0 %, v dlouhodobějším horizontu proti roku 2018 byl pokles menší (o 4,8 %).

Objasněna byla v roce 2023 více než polovina zjištěných trestných činů

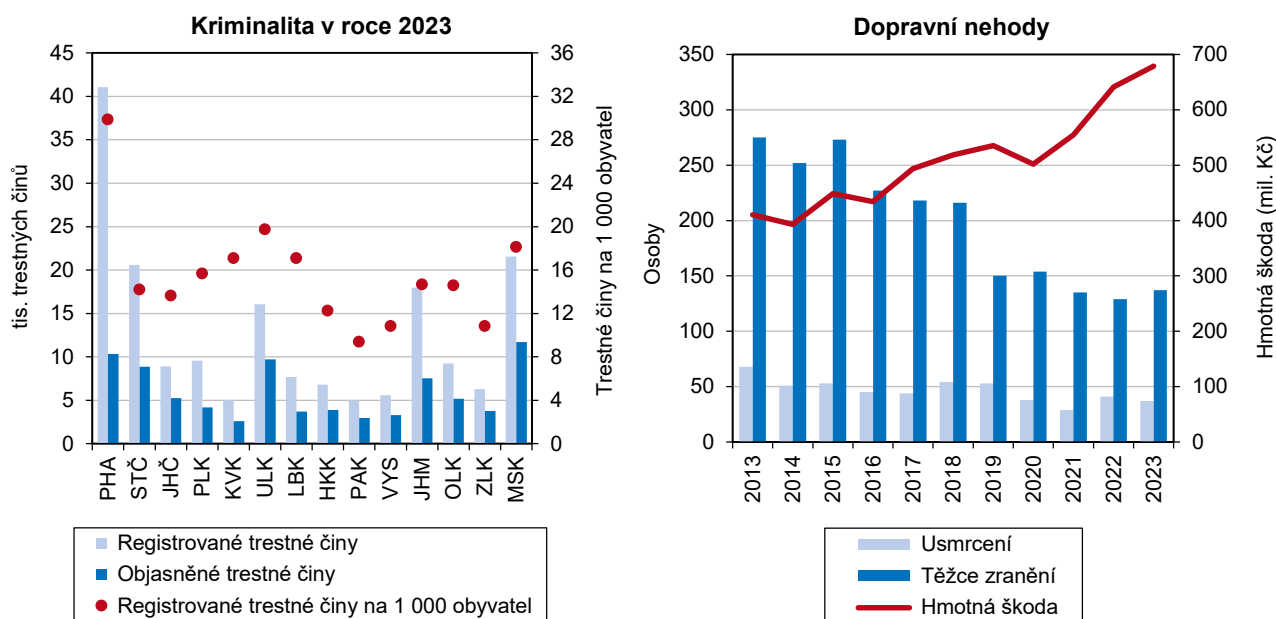
V roce 2023 bylo v Moravskoslezském kraji objasněno 11 704 trestných činů. Celková objasněnost (podíl počtu objasněných trestných činů a počtu registrovaných trestných činů v kalendářním roce) tak činila 54,3 % a ve srovnání s rokem 2022 byla vyšší o 2,2 p. b. Krajská objasněnost tak sice převyšovala celorepublikový průměr (45,7 %), ale mezi kraji byla sedmá nejhorší. Nejvyšší objasněnost 60,5 % vykazoval Ústecký kraj, nejnižší pak hl. město Praha s 25,1 %. Pro úplnost dodejme, že dodatečně bylo Policií České republiky objasněno dalších 1 947 trestných činů spáchaných v Moravskoslezském kraji v dřívějších letech.

Přes tři pětiny všech trestných činů v kraji bylo v roce 2023 spácháno v okresech Ostrava-město a Karviná

Z hlediska podrobnějšího územního členění bylo nejvíce trestných činů spácháno v okresech Ostrava-město (8 988 skutků, vč. činů spáchaných na železnici) a Karviná (4 237 skutků). V těchto dvou okresech tak bylo spácháno více než 61 % všech trestných činů v Moravskoslezském kraji. Meziročně došlo k poklesu kriminality ve čtyřech okresech Moravskoslezského kraje – nejvýrazněji v Bruntále (o 5,7 %), Karviné (o 4,9 %) a Ostravě-městě (o 3,3 %). V okrese Opava počet trestných činů meziročně vzrostl o 10,7 %. Nejvyšší objasněnosti trestných činů dosáhla policie v okresech Nový Jičín (64,2 %) a Bruntál (61,2 %), naopak nejnižší byla v okrese Ostrava-město, vč. železnice (47,8 %).

Graf 2.29 Kriminalita podle krajů a dopravní nehody v Moravskoslezském kraji

Zdroj: Policejní prezidium ČR

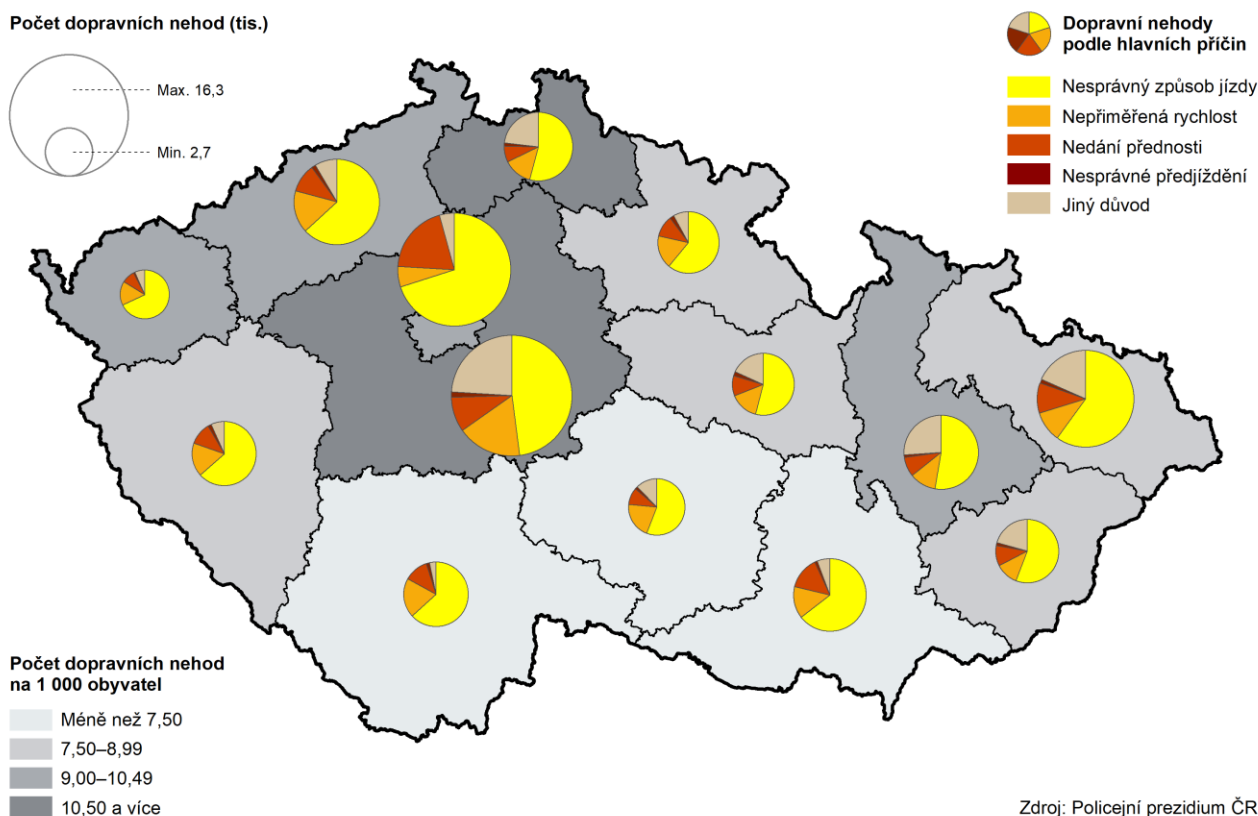
Počet dopravních nehod opět vzrostl

Za celý rok 2023 bylo Policií České republiky evidováno v Moravskoslezském kraji 10 408 dopravních nehod, což představovalo 11,0 % všech dopravních nehod na území Česka. Meziročně počet nehod na území kraje vzrostl o 1,8 % (o 180 nehod), přičemž celorepublikově došlo k poklesu o 3,6 %. Výsledky potvrdily trend postupného nárůstu nehodovosti v kraji, neboť meziroční úbytek dopravních nehod byl v posledních 10 letech zaznamenán pouze v roce 2020. Počet nehod tak v roce 2023 dosáhl nejvyšší hodnoty za poslední desetiletí. V přepočtu na tisíc obyvatel se v Moravskoslezském kraji v roce 2023 stalo 8,7 dopravní nehody, což odpovídalo republikovému průměru.

Při dopravních nehodách na území kraje zemřelo do 24 hodin po nehodě 37 osob

V kraji zemřelo do 24 hodin po dopravní nehodě 37 osob, což byl druhý nejmenší počet od roku 1996. Meziročně zemřelo o 4 osoby méně a kraj se tak zařadil mezi pět regionů, které zaznamenaly úbytek v počtu usmrcených osob. Statistické údaje o počtu těžce zraněných v Moravskoslezském kraji vykazovaly méně příznivý vývoj než v roce 2022, neboť při dopravních nehodách bylo těžce zraněno 137 osob, tedy o 8 osob (o 6,2 %) více než předchozí rok. Obdobná situace nastala i v případě lehce zraněných, kterých bylo v roce 2023 evidováno celkem 2 024. Jejich počet meziročně vzrostl o 102, tj. o 5,3 %. Tento nárůst byl mezi kraji pátý nejvyšší.

Dopravní nehody v krajích ČR v roce 2023

Třetina dopravních nehod se stala v okrese Ostrava-město

Nejvíce dopravních nehod v roce 2023 se z okresů Moravskoslezského kraje událo na území Ostravy-města (3 304 nehod), což představovalo podíl 31,7 % ze všech nehod v kraji. Naopak nejméně (937) jich evidovali v okrese Bruntál. Ve čtyřech okresech došlo k meziročnímu nárůstu nehod, nejvýrazněji v okrese Ostrava-město (o 7,1 %). Nejvíce lidí zemřelo při dopravních nehodách v okrese Frýdek-Místek (12 osob), na opačné straně žebříčku stál okres Karviná se 3 usmrcenými osobami.

Hmotné škody způsobené při dopravních nehodách v Moravskoslezském kraji dosáhly zhruba 680 mil. Kč

Hmotná škoda vzniklá při dopravních nehodách v kraji pokračovala v trendu růstu. V roce 2023 se výše škod meziročně zvýšila o 5,8 % (o 37,3 mil. Kč). Celkové škody způsobené při dopravních nehodách v kraji v roce 2023 tak dosáhly hodnoty 678,6 mil. Kč. V šesti krajích došlo k meziročnímu poklesu výše věcných škod, nejvíce v Královéhradeckém kraji (pokles o 40,6 %). Mezi kraji byla výše celkových škod způsobených dopravními nehodami v Moravskoslezském kraji třetí nejvyšší. Při přepočtu na jednu dopravní nehodu dosáhla průměrná výše škod v Moravskoslezském kraji částky 65,2 tis. Kč, což bylo o necelých 16 tis. korun méně než republikový průměr.

Nejvíce bodovaných řidičů v rámci Česka bylo z Moravskoslezského kraje

Proti roku 2022 se v Moravskoslezském kraji zvýšil podíl bodovaných řidičů (z registrovaných řidičů celkem) o 1,3 p. b. na 9,6 % a zařadil Moravskoslezský kraj na první místo v podílu bodovaných řidičů v rámci Česka. V předchozích letech hodnoceného období se hodnota podílu v Moravskoslezském kraji pohybovala na 8 a více procentech, výjimku tvořil pouze rok 2021 se 7,9 %. Na opačném konci žebříčku se umístilo hl. město Praha s 5,3% podílem bodovaných řidičů.

Počet požárů v Moravskoslezském kraji se v roce 2023 vrátil k průměrným hodnotám

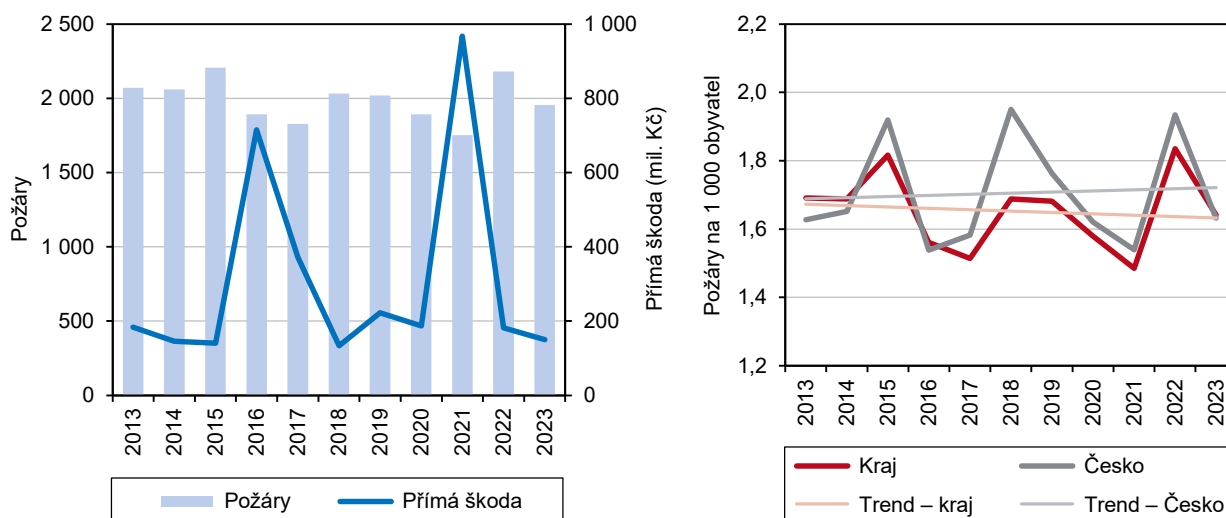
Podle údajů Hasičského záchranného sboru ČR zasahovaly v Moravskoslezském kraji v roce 2023 hasičské sbory při 1 954 požárech, což bylo o 10,4 % méně než v roce předchozím (o 226 případů). Po předloňském vysokém počtu požárů v kraji se loňský rok vrátil k průměrným hodnotám posledních let. V přepočtu na 1 000 obyvatel vypuklo 1,6 požáru a od roku 2014 se tato hodnota prakticky nezměnila.

Přetrvávají vysoké počty zemřelých a zraněných při požárech

Nepříznivě vyznělo pro Moravskoslezský kraj porovnání z pohledu počtu zraněných a zemřelých v roce 2023. Počet zraněných 131 osob byl třetí nejvyšší v Česku, více jich bylo zraněno ve Středočeském (185 osob) a Jihomoravském kraji (194 osob). Nejméně osob se při požárech zranilo v Kraji Vysočina (pouze 58 osob). Počet 12 usmrcených osob při požárech na území Moravskoslezského kraje byl rovněž třetí nejvyšší mezi kraji. Hůře na tom byly pouze kraje Středočeský s 18 osobami a Jihomoravský s 16 úmrtími. Naopak nejméně lidí zahynulo v souvislosti s požáry v roce 2023 v Pardubickém a Zlínském kraji (shodně 1 osoba).

Graf 2.30 Požáry v Moravskoslezském kraji

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Přímá škoda způsobená při požárech v roce 2023 se výrazně snížila

V roce 2023 opět klesla přímá škoda způsobená požáry. Její výše dosáhla 150,2 mil. Kč a byla tak čtvrtá nejnižší za posledních 10 let. Průměrná přímá škoda na 1 požár dosáhla 76,9 tis. Kč (nejnižší hodnota mezi kraji) a proti roku 2022 byla

o 6,5 tis. Kč nižší. Hodnota majetku uchráněného před požáry v Moravskoslezském kraji v roce 2023 dosáhla částky 653,1 mil. Kč. To představovalo více než čtyřnásobek hodnoty přímých škod.

Třetina požárů v kraji
propukla v okrese
Ostrava-město

Ze srovnání okresů v rámci Moravskoslezského kraje v roce 2023 lze vysledovat, že nejvíce požárů vypuklo v okrese Ostrava-město, a to 660 požárů (33,8 % z krajského celku). V relativním vyjádření dopadl opět nejhůře okres Ostrava-město s 2,1 požáry na 1 000 obyvatel. Naopak nejnižší počet 170 požárů byl likvidován v okrese Bruntál (8,7 % z krajského celku), v relativním vyjádření pak v okrese Opava (1,3 požáru na 1 000 obyvatel). K poklesu počtu požárů proti předchozímu roku došlo téměř ve všech okresech kraje, výjimku představoval pouze okres Opava (nárůst o 6,8 %).